Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزی

ҲИЖРИЙ ҚАМАРИЙ, 1412 ЙИЛ, ЗУЛ-ҚАЪДА, 6-КУН.
ШАМСИЙ, 1371 ЙИЛ, САВР, 18-КУН.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг рўзномаси

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1992 ЙИЛ 8 МАЙ, ЖУМА, 88-СОН • 339 •

НАРХИ ОБУНАЧИГА 15 ТИЙИН. СОТУВДА 1 СЎМ.

ЯНГИЛИКЛАР

ҚЎМАҚЛАШИШГА КЕЛИШИЛДИ

Шу кунларда туркиялик бир гуруҳ олимлар Ўзбекистон ҳаёт, ҳуқуқ органлари фаолияти билан танишаяптилар. Ўтган куни республика Ички ишлар вазирлигида улар билан учрашув бўлди. Суҳбат чоғида Ўзбекистон ички ишлар вазири З. Алматов иккала давлат Ички ишлар вазирликлари ўртасида тузилган аҳдлашув - дўстона алоқаларни янада мустаҳкамлашга хизмат қилишини таъкидлади. Хорижийларнинг жиноятчиликка қарши кураш тажрибаларини ўрганиш фойдадан холи бўлмаслиги айтилди. Меҳмонлардан маслаҳат ширкатининг бошлиғи Сурат Бойдаш, Истанбул олий илмгоҳи профессорлари Даҳон Карбул ва Мирза Япчинтош Туркия полицияси академияси таълим тизими, ўқув тажрибалари хусусида гапириб бердилар.

Сўнгра меҳмонлар Республика Ички ишлар вазирлигининг олий мактабида бўлиб, таълим тизими билан танишдилар. Ҳар иккала давлат ички ишлар тизимида академиялар ташкил этиш, уюшган жиноятчиликка қарши курашда замонавий техникадан самарали фойдаланиш хусусида бир-бирларига кўмаклашишга келишилди.

АТАМАЛАР МУҲОКАМАСИ

Тошкент Давлат иқтисод дорилфунунида молияга оид ўзбекча атамаларни шакллантириш ва уларни амалда тадбиқ этишга бағишланган илмий-амалий йиғилиш бўлди. Сўзга чиққан мутахассислар истеъмолдаги овруполашган атамаларнинг ўзбекчаси мавжуд бўлишига қарамай уларга шу пайтга қадар совуққонлик билан қаралганлиги аксарияти эса собиқ иттифоқ даврида мажбуран тиқиштирилганлигини айтишди. Овруполашган атамалар ўрнига ўзбекча атамаларни тавсия этишди. Бу атамаларнинг аксарияти олимларга маъқул тушди.

«УСТОДИ АВВАЛ» 90 ЁШДА

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Қори Ниёзий номидаги педагогика илмий-тадқиқот институтида «Устоди аввал» илм дарслик нашр қилинганлигининг 90 йиллиги муносабати билан мутахассис-муаллимларнинг кенгаши тўпланди. Унда китоб муаллифи устод Саидрасул Саидазизов хотираси ёдга олиниб, асар инқилобгача бир неча бор нашр этилгани, Шўролар дарсликни зарарли дея тақиқлашгани айтилди. Ўзбек тилига давлат мақоми берилгандан сўнг бу асарга бўлган қизиқиш яна кучайди. Дарслик тўлиқ бўлмасада андижонлик мураббийларнинг ташаббуси билан ўша ерда нашр этилгани таъкидланди. Энди уни тўлиқ оммавий нашр этиб халқни эски ўзбек ёзувидан баҳраманд этишнинг фурсати етгани таъкидланди.

И. ТОШЕВ.

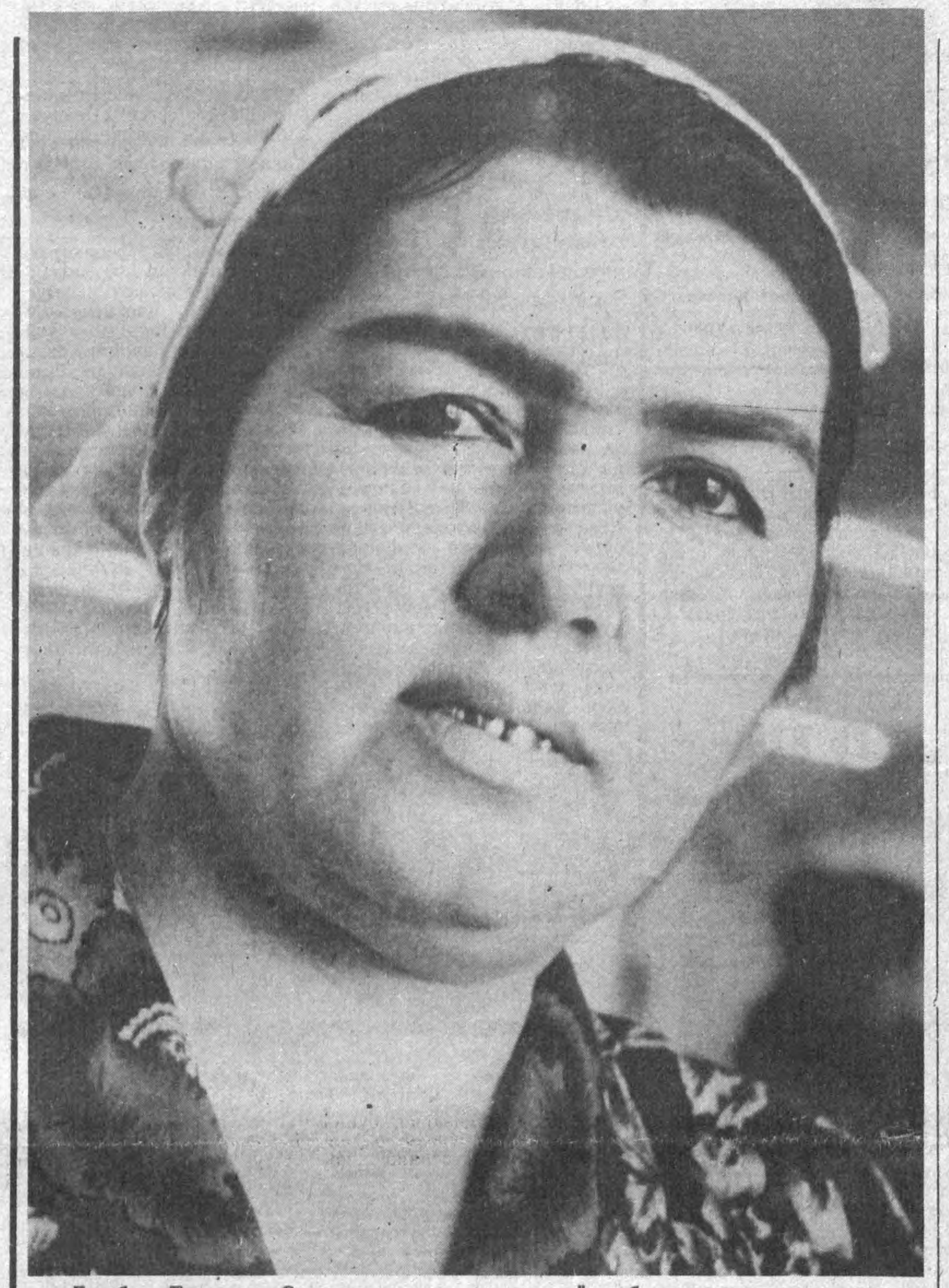

Дилбар Тожиева Самарқанддаги «Хотин-қизлар меҳнати» фабрикаси дарвозасидан илк бор ичкарига кирганига 20 йилдан ошди. Ўшандан буён тикувчи бўлиб ишлайди. Бир вақтлар ўзи шогирд эди, энди эса неча ўнлаб қиз-жувонларга устоз. Смена нормасини ҳамиша 130 фоиздан ошириб адо этади. Тикаётган кийимлари нуқул биринчи сортга қабул қилинади.

Ғулом АЛИЕВ олган сурат.

РЕСПУБЛИКА ПРЕЗИДЕНТИ САМАРҚАНДДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов 7 май куни Самарқандга келди. Унинг вилоят бўйлаб сафари Самарқанд шаҳрида бунёд этилаётган кечки бозор қурилишини кўздан кечириш билан бошланди, у Сиёб деҳқон бозорида ҳам бўлди. Сўнгра Президент вилоятнинг кейинги ҳафтада табиий офат рўй берган Оқдарё, Челак, Жомбой районлари хўжаликларига бориб, далаларда астойдил ишлаётган меҳнаткашлар билан суҳбатлашди. У Жомбой районидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги меҳнат аҳли билан учрашди, далаларни айланди.

Шундан кейин мазкур райондаги Нормамат Эсонтурдиев номли жамоа хўжалигида бир қатор ноҳия ҳокимлари, хўжаликлар раҳбарлари ва мутахассислар билан учрашув бўлди. И. А. Каримов Ўзбекистоннинг ташқи ва ички сиёсати, жаҳондаги ривожланган мамлакатлар билан ўрнатилаётган дўстлик, маданий ва савдо-иқтисодий алоқалар ҳақида сўзлаб берди. Жумҳуриятимиз, жумладан, Самарқанд вилояти меҳнаткашлари олдида турган вазифаларга тўхталди. Республика Президенти Булунғур, Ургут, Тайлоқ районларида ҳам бўлиб, меҳнаткашлар амалга ошираётган ишлар, уларнинг турмуш шароити билан танишди.

Шу куни Самарқанд шаҳрида вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Республика Президенти мустақил Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришда қадимий ва навқирон Самарқанд ва вилоят меҳнаткашлари катта ишларни амалга ошираётганлигини таъкидлади. Вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов самарқандликлар рўй берган табиий офатга қарамай, барча соҳалардаги вазифаларни бажарадилар, деб уқтирди.

(ЎзА).

• 9 май — Буюк Ғалаба куни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ УРУШ ВА МЕҲНАТ ФАХРИЙЛАРИГА, БАРЧА ФУҚАРОЛАРИГА

Азиз ва муҳтарам юртдошларим!

Улуғ Ғалаба куни — 9 Май байрами билан барчангизни қутлайман ва муборакбод этаман.

Бугун ғурур ҳиссидан кўнгилларимиз ёришадиган ва айни вақтда бирмунча маҳзун бўладиган кундир.

Ғолиблик туйғусидан фахрланамиз, ғалабани таъминлаб, бизнинг кунларга етиб келолмаган ота-боболаримизнинг муқаддас хотиралари олдида бош эгамиз, тиз чўкамиз.

Муборак осмон мусаффо бўлиши ва шу ёруғ кунларга етиб келишимиз учун кўкрагини қалқон, азиз жонини фидо қилганлар ёди халқ хотирасида абадийдир.

Она диёримизда бирор-бир қишлоқ, бирор-бир шаҳар йўқки, минг-минглаб хонадонларнинг энг тўрида бизга шу кунларни етказган фидойи инсонларнинг табаррук суратлари жой олмаган бўлсин. Уларга кўз тиккан айрим момоларимизнинг кўзларида ёш ҳалигача қуримаган.

Не-не муҳаббатлар етим, лобар аяларимиз бефарзанд, сулув келинчакларимиз бева қолишмади, бу уруш деб.

Садоқатда тенги йўқ бу инсонлар ҳурматига доимо таъзим бажо келтирамиз.

Ўтганларнинг эса охирати обод бўлсин.

Жанггоҳларда жасорат кўрсатганларнинг ҳам, мамлакат ичкарисидаги меҳнат жабҳаларида мардларча тер тўкканларнинг ҳам хотираси ва ҳурмати олдида фақат бундай байрам кунларигина эмас, доимо қарздормиз.

Бугун фахрийларимиз Ўзбекистоннинг мустақиллигини ҳимоя қилишда, мустақиллик йўлида дастлабки дадил қадамларни қўйишда, юртни инқироздан олиб чиқишда, ёшларни тарбиялашда амалий ишлари билан кўпларга ибрат бўлмоқдалар. Бугунги ҳаётимизни уларсиз тасаввур этиш мумкин эмас.

Халқимизнинг маънавий тобланишида, орияти покланишида, ғурури юксалишида, урф-одатларимиз, удумларимиз тикланишида фахрийларимизнинг ўрни беқиёсдир.

Азиз ва муҳтарам фахрийларимиз!

Дилимиздаги энг муқаддас орзу, ниятлардан бири шуки, яна узоқ йиллар давомида сиз билан бирга бўлайлик.

Нурли манзилларга, қутлуғ кунларга бирга етайлик.

Она заминимизни сиз билан биргаликда улуғлайлик, халқимизни, келажак авлодни фаровон ҳаётга олиб чиқайлик.

Бизнинг орзуимиз Ватан тупроғида бўлаётган ҳар бир тўйнинг тўрига сизни чиқариб, сидқидилдан сизнинг дуоингизни олишдир.

Яратганнинг ўзи сизни паноҳида сақласин. Пок ниятингизга, албатта, етказсин. Узоқ умр берсин. Яқинларингиз, фарзандларингизнинг бахтини кўринг.

Доимо бирга бўлайлик.

Аҳил бўлайлик.

Эл-юртимизни тинч-осойишталикда сақлайлик.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

ОШКОРАЛИК — ДЕМОКРАТИЯ БЕЛГИСИ

Ягона иқтисодий макон парчаланиб кетган, шериклик алоқалари узилган шароитда, мураккаб молиявий аҳволда Ўзбекистон Республикасининг халқ хўжалиги бозор муносабатларига ўтмоқда. Шунга қарамай, республикада кўп миллионли аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш учун имкони бўлган ҳамма иш қилинаяпти.

8 май куни меҳнат жамоаларида, истиқомат жойларида ўтказиладиган суҳбатларда Ўзбекистон раҳбарияти иқтисодий аҳволни барқарорлаштириш учун қандай аниқ чоралар кўраётгани, мустақил республика тараққиётининг истиқболлари ҳақида гап боради. Бу «Мулоқот» комплекс программасининг бир қисмидир.

Вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари, таниқли иқтисодчилар жамоалар ҳузурига борадилар. Бу учрашувлар ўзбекистонликларни ташвишга солаётган жуда кўп саволларга жавоб бериши лозим. Ахир мавжуд муаммолар тўғрисида ошкора, рўй-рост гапириш имконияти жуда қадрлидир.

Ўзбекистонда эса одамларнинг турмуши яхшироқ бўлиши учун ҳақиқатан ҳам кўп иш қилинаяпти. Бу хусусдаги айрим тадбирларга тўхталиб ўтамиз.

Республика аҳолисини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш чора-тадбирлари мажмуини амалга ошириш учун ўтган йили бюджетдан 20 миллиард сўмдан кўпроқ пул сарфланди. Халқ таълими, соғлиқни сақлаш, маданият, ижтимоий таъминот, илм-фан ходимларининг иш ҳақи 1,7 баравар оширилди. Талабалар ва аспирантлар стипендияларига баракали қўшимчалар олдилар. Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва ногиронлари, кўп болали оилалар, ёлғиз оналар сезиларли имтиёзлар олдилар.

Фуқароларга солиқ солиш тизими қайта кўриб чиқилди. Эндиликда 550 сўмдан бошлаб даромад солиғи олинади. Республикадаги ўзига хос нуфус вазияти ҳисобга олиниб, мактаб формаси чакана нархини ўртача 50 фоиз, болалар пойафзали нархини 30 фоиз арзонлаштириш ҳақида қарор қабул қилинди.

Умуман уч кишидан иборат оила учун оилавий бюджетга қўшимча ойига 200 сўмни, 6 кишидан иборат оилага эса ойига 600 сўмни ташкил этади.

Табиийки, бунга эришиш осон бўлмади. Чунки бир килограмм уннинг таннархи ўртача 23—25 сўмни ташкил этмоқда. Холбуки республикада ун 3 сўм 50 тийиндан сотилмоқда. Ҳозирги кунда нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун дон захираси аҳолини нон ва ун билан узлуксиз таъминлаш учун етарлидир. Бундан ташқари 1992 йилда МДҲ республикаларидан Ўзбекистонга дон етказиб бериш ва чет элдан дон сотиб олиш учун шартномалар тузилган.

Гўшт маҳсулотлари хусусида ҳам шундай аҳвол вужудга келмоқда. Қандга келганда эса йилнинг биринчи чорагида давлат савдоси тармоғида қанд учун сарфланган дотация 40 миллион сўмдан ошиб кетди.

Республикада экинларни жойлаштиришни ўзгартириш учун кўп иш қилинаяпти. Бу иш мева, сабзавот ва полиз маҳсулотларини анча кўпайтиришга имкон беради. Шу билан бир вақтда қишлоқ аҳолисига суғорма ерлар ажратиб берилаяпти. Шахсий ёрдамчи хўжаликларни ривожлантириш учун 290 минг гектардан кўпроқ суғорма ер ажратилди.

Бироқ ҳозирча ҳал этилмаган жуда кўп муаммолар бор, кўпгина ўткир масалалар кун тартибида турибди. Улар қандай ҳал қилинаётганлигини, одамлар келажакда ўзларини нималар кутаётганини билишлари керак. Республика раҳбарларининг меҳнат жамоалари, аҳоли масалалар юзасидан олиб борадиган суҳбатлари мустақил Ўзбекистон мустаҳкам ўтиб олган демократия йўлини ривожлантиришга кўмаклашмоғи лозим.

«Мулоқот» дастури доирасидаги учрашувлар анъанавий бўлиб қолади.

(ЎзА).

ТАИЛАНД — ЎЗБЕКИСТОН

БАНГКОК, 6 май. (РАТА-ТАСС мухбири Виктор Зацепин). Таиланд ҳукумати Украина билан Ўзбекистонни тан олиш ҳақида бугун қарор қабул қилди. Иккала мамлакат билан элчихоналар даражасида дипломатия муносабатлари ўрнатилади.

ЭЛЧИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири У. А. Абдураззоқов 7 май куни Тошкентда Чехия ва Словакия Федератив Республикасининг Москвадаги фавқулодда ва мухтор элчиси Рудольф Сланскийни қабул қилди.

Учрашув чоғида Ўзбекистон Республикаси билан Чехия ва Словакия Федератив Республикаси ўртасида элчихоналар даражасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисидаги ноталар айирбош қилинди.

Маросим тугагандан сўнг турли соҳалардаги икки томонлама ҳамкорликка доир кўп масалалар ҳамда иккала томонни қизиқтираётган халқаро муаммолар муҳокама қилинди.

(ЎзА).

ФАОЛЛАР КЕНГАШИ

Наманганда вилоят хўжалик фаолларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари корхона ва ташкилотларнинг молиявий-хўжалик аҳволи, уларнинг маҳаллий бюджет билан ўзаро ҳисоб-китоблари ва солиқ солиш тўғрисидаги қонунларнинг бажарилиши масалаларини муҳокама қилдилар.

Солиқ инспекцияси, молия идоралари ва банк муассасалари ходимларининг бюджетни пул билан таъминлаш соҳасидаги фаолиятини кучайтириш, бу соҳадаги қонунларнинг бажарилиши устидан қатъий назорат ўрнатиш зарурлигига алоҳида эътибор берилди.

Кенгашда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Э. Самандаров, Наманган вилоятининг ҳокими Б. Рафиғалиев нутқ сўзладилар.

(ЎзА).

БУХОРО ДЕПОСИ ЮЗ ЁШДА

БУХОРО локомотив депоси ўзининг юз йиллигини нишонлади. Бухоро амири Абдулаҳадхон ва генерал Анненков бошчилигида барпо этилган паровоз депоси ўшандан буён тўхтовсиз хизмат кўрсатмоқда.

Яқинда Ўзбекистон Президентининг фармони билан ана шу корхонанинг бир гуруҳ ишчи ва хизматчиларига «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган транспорт ходими» унвони берилди.

М. ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Муштарийлар эътиборига

ЗАМОНА ЗАЙЛИ

ЭРКИН нарх-навога ўтишимиз, бозор иқтисодиёти шароитига тўла тайёр бўлмаганлигимиз туфайли кундалик ҳаётимизда кўз кўриб қулоқ эшитмаган қийинчиликларга дуч келаяпмиз. Барча соҳаю тармоқларда бўлгани каби, бу ҳолат рўзномалар жамоалари ҳаётига ҳам ўз таъсирини кўрсатмоқда.

«Халқ сўзи»нинг шу йил 1 февраль сонидаги «Ҳайрон бўлманг, бу ўткинчидир» номли мақолада муштарийларга босмахона харажатлари, йўлкира, матбуот тарқатиш хизматлари баҳосининг ошиши туфайли рўзномаларимизнинг қиммат бўлгани ҳақида хабар берган эдик. Лекин вақт ўтиши билан нарх-наволар ошди. Бу ҳол «Халқ сўзи» ва «Народное слово» рўзномаларини ҳам четлаб ўтгани йўқ.

Келинг, яхшиси, ушбу манзарани тўлиқ тасаввур қилиш учун рақамлар таҳлилига ўтайлик. 1992 йил учун «Халқ сўзи» ва «Народное слово» рўзномаларининг йиллик баҳоси 25 сўму 68 тийин белгиланган эди. Ўша пайтда қоғоз нархининг 10—15 маротабага, бўёқлар баҳосию босмахонага тўлайдиган ҳақлар ҳажми 7—10 баробар ошиб кетишини бирон-бир ташкилот режалаштириши ва тартибга солиши у ёқда турсин, ҳатто хаёлига келтиролмаганди.

Орадан тўрт ой ўтар-ўтмас рўзномаларимиз таннархи бир неча маротабага қимматлашиб кетди. Ҳозир «Халқ сўзи» ва «Народное слово» таннархи 5—6 баробарга ошди. Масалан, агар ўтган йили рўзномаларимизнинг 256 тадан сонини тарқатиш учун «Союзпечать»га жами 420 минг сўмга яқин пул сарфлаган бўлсак, 1992 йилнинг фақат тўрт ойи мобайнида биргина ана шу харажатнинг ўзи 2 миллион 800 минг сўмни ташкил этди. Бир йиллик матбуотни тарқатиш билан боғлиқ харажатларимиз эса 6 миллион 350 минг сўмга тўғри келади!

Шу кунларда бир нусха «Халқ сўзи»нинг таннархи олдинги 15 тийин ўрнига 93 тийинга, «Народное слово»ники эса 1 сўму 15 тийинга тушаяпти. Биз ҳозиргача 96361 (88894 ва 7467) обуначимиз олаётган рўзномалар харажатининг бир қисмини ўз ҳисобимиздан тўлаб келдик. Энди, бундан буёғи тўлашга қурбимиз етмайди.

Яна шуни очиқ айтиш лозим: 1992 йил учун «Халқ сўзи» рўзномасига 25 сўму 68 тийин бериб бир йилга обуна бўлганларнинг пули аллақачон тугаб бўлган. Шундай қилиб, 1 январдан, 1 февралдан, 1 мартдан мазкур рўзномаларга обуна бўлганларининг обуна муддати ва ҳаққи 30 апрелда тугайди. Улар қолган ойлар учун рўзномаларни ололмайдилар. Минг афсуски, ана шундай. Бунинг учун муштарийлар ҳам, биз ҳам айбдор эмасмиз. Сабаби юқорида кўрсатилди.

Қадрдон муштарий! Хафа бўлманг, кўнглингиз чўкмасин, бу кунлар ҳам ўткинчидир. Агар сиз хоҳласангиз ҳар бир алоқа бўлимида, шу кундан бошлаб «Халқ сўзи» ва «Народное слово» рўзномаларига ёзилишингиз мумкин. Май ойида обунани вақтида расмийлаштирганлар фақат 1 июлдан бошлаб «Халқ сўзи» ва «Народное слово»ни уйида олиб ўқиш имкониятига эга бўладилар.

Май ва июнь ойларида рўзномаларнинг тақдири нима бўлади! Чиқмай қоладими! деган саволларга жавобимиз шундай. Республика матбуотни тарқатиш идорасидан олган маълумотга асосан май ойига жами бўлиб 322 киши «Халқ сўзи»га ва 120 киши «Народное слово»га обуна бўлганлар, холос. Мазкур ойда ана шу саноқли обуначиларимиз уйларига рўзнома оладилар. Бошқалар эса то рўзномаларни иккинчи ярим йиллик учун обунасини ташкил қилгунга қадар, уларни чакана савдодан сотиб олиб ўқишлари мумкин. Бир сўз билан айтганда, чет элда матбуотни тарқатиш тажрибасидан келиб чиққан ҳолда, май ва июнь ойларида рўзномалар таҳририяти уларни асосан «Союзпечать» орқали сотувга кўпроқ чиқариш йўл-йўриқларини излаб топишга ҳаракат қилади.

Хуллас, қандай ҳолат бўлмасин, барибир обуна ўз афзаллигини кўрсатади. Масалан, бир нусха «Халқ сўзи»ни обуначи 1 сўмга олиб ўқиса, чакана сотувда унинг нархи 1 сўму 50 тийин бўлади. Шундай қилиб, вақтингизни тежаб, ташвишсиз рўзнома ўқийман десангиз, ўз вақтида иккинчи ярим йиллик учун «Халқ сўзи» ва «Народное слово»га обуна бўлишга шошилинг!

Ҳозир эса ҳар иккала рўзнома учун обуна давом этмоқда.
Обунанинг нархи:
6 ойга — 132 сўм
3 ойга — 66 сўм
1 ойга — 22 сўм
Рўзномалар индекси 64608 ва 64610.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

РАССОМ ЗАҲАРХАНДАСИ

— МАНА, «Бар»ни ҳам тезда очиб олдик. Энди поликлиниканн бу ердан кўчиришга бир ёрдам қилиб юборасиз-да, акажон.

Мусаввир: Наримон ИБРОҲИМОВ.

Акс-садо

ҚАЙТА ТАЙЁРЛАНИШИ КЕРАК

«Халқ сўзи»нинг 21 апрель сонидаги «Қачон дадил бўламиз?» мақоласида пойтахт ҳокимлиги ва Тошкент шаҳар Атамалар комиссияси номига анча нохолис мулоҳазалар билдирилган. Чунончи, Б. Хмельницкий кўчасидан Бобур номи учун жимжилоқдай (!) жой ажратилганлиги тўғрисидаги гап нотўғри. Чунки ўша кўча (тўлиғича) ва унга туташ Киров номли истироҳат боғи Заҳириддин Муҳаммад Бобур номи билан юритилаётганлигига қарийб икки йил бўлаяпти. Ш. Руставели кўчаси айнан Бобур кўчасидан бошлаб, то «Гавҳар» кўчасигача («Самарқанд» автобекатидан ҳам ўтиб) Усмон Носир номи билан аталган. Бор-йўғи икки бекат масофа Ш. Руставели номида ва худо хоҳласа, Усмон Носир таваллудининг 80 йиллигигача кўча тўлиғича унинг номи билан юритилиб, шаҳримиздаги истироҳат боғларидан бирига ҳам бу хассос шоиримиз номи берилади.

Комиссия илк фаолият бошлаган 1989 йили Тошкент шаҳридаги жами 4000 га яқин кўчанинг 300 дан кўпроғи «Фигурная», «Металлистов», «Западная», «Физкультурногрузовая» каби маъносиз номларда эди. 486 кўча Кутузов, Шишкин, Ивановская каби шахслар исми билан юритиларди. (Атиги 257 та кўча Шарқ, хусусан, ўзбек халқи алломалари номида бўлган). Ҳозирги кунда 300 дан ортиқ маъносиз атамалар деярли ўзгартириб бўлинди. Хмельницкий, Лихачев каби юзга яқин номлар олиб ташланди. Ленин, Пушкин, Куйбишев каби номлардаги 80 дан ортиқ мактаб ва «ТТЗ», «Фрунзе», «Сельмаш» каби ўнга яқин деҳқон бозори номи 1990 йилнинг 1 ярмидаёқ ўзгартирилган. Шу баробарида ўндан ортиқ тарихий атама («Қашқар», «Қушбеги», «Яланғоч», «Аббон» ва ҳ. к.) тикланди. Амир Темур, Темур Малик, Ҳусайн Бойқаро, Хумоюн, Гулбаданбегим, Абу Сулаймон Ванокатий, Аҳмад Яссавий, Жамшид Шоший, Имом ат-Термизий каби 50 нафардан ортиқ тарихий шахс исми абадийлаштирилди. Чўлпон, Фитрат, Усмон Носир, Абдулла Қодирий, Саъди Сирожиддинов, Яҳё Ғуломов, Шукур Бурҳонов, Ҳамза Умаров, Одил Шокиров каби таниқли инсонлар номи кўчаларга, мактаб ва техникумларга берилди.

Туманлар номи бўйича қуйидагиларни маълум қилишим мумкин. Пойтахт раҳбарияти бир йил муқаддам Фрунзе, Октябрь, Куйбишев, Киров ноҳиялари номини ўзгартириш ҳақидаги аниқ таклифларни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига топширган. Яқинда Ленин ноҳияси номи ҳам ўзгартириш учун кўриб чиқилди. «Правда» газетаси, «Правда Востока» каби ўхшамсиз атамалар ҳам яқин кунлар ичида халқимиз дили ва дидига мос номлар билан алмаштирилади.

Шу ўринда айрим эътирозлар мавжуд. Чунончи, «Давлат тили тўғрисида»ги Қонуннинг 24-моддасида жой номлари ягона давлат тилида қайд этилиши белгилаб қўйилган. Бироқ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар кенгашининг 1990 йил февраль ойидаги 101-сонли қарорида жой номлари рус тилига таржима қилинган ҳолда ҳам ёзилади, дейилган. Тўғри, қонунга бўйсуниш керак. Лекин айрим маҳкамалардаги манқуртлашган мутасаддилар кейинги (101-сон) қарорини дастур қилиб олганлар. Буни қандай изоҳлаш мумкин?

Умуман, Қонун қаттиқ таҳрирга муҳтож. Ўз вақтида собиқ СССР таъсирида яратилган бу ҳужжат энди мустақил Ўзбекистон учун қайта тайёрланиши керак, деб ҳисоблаймиз.

Д. САИДОВ,
Тошкент шаҳар ҳокимлиги Атамалар комиссиясининг масъул котиби.

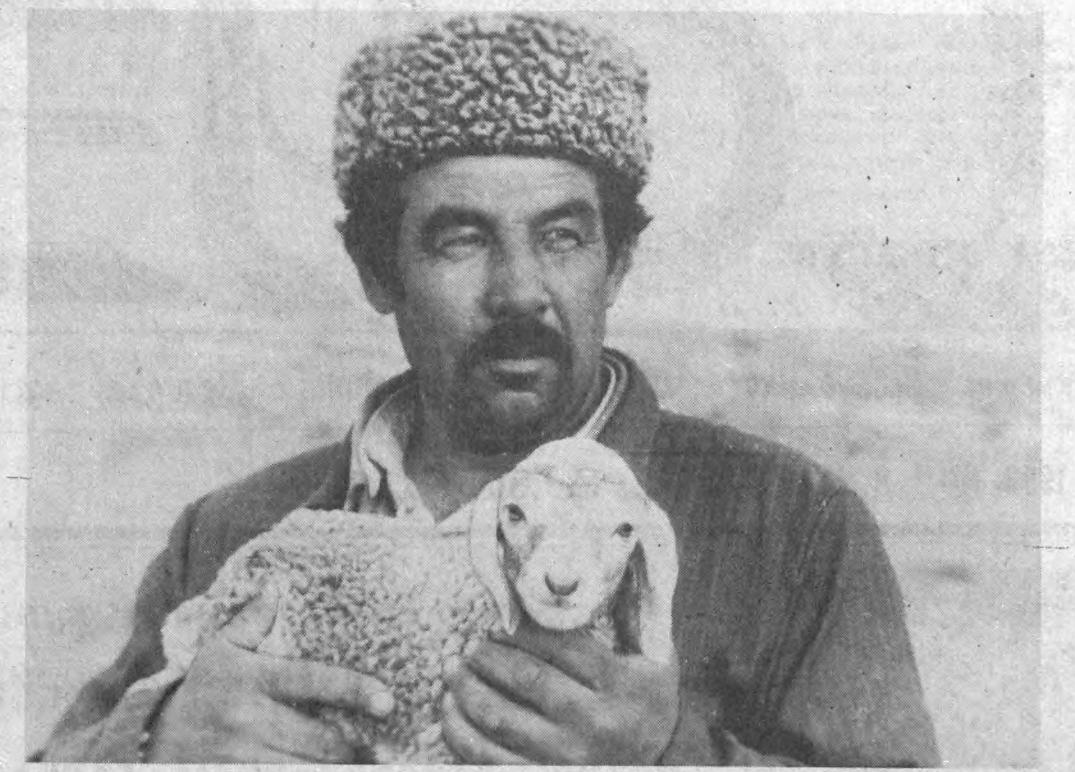

Қудрат Қиличев Шофиркон районидаги қоракўлчиликка ихтисослашган «Ғалаба» давлат хўжалигининг моҳир чўпонларидан бири. Унга қарашли отар жамоаси якунланган тўл мавсумида 450 бош совлиқнинг ҳар юзтасидан 105 тадан қўзи олди. Шундан 350 таси ўстиришга қолдирилди. Айни кунларда қўзилар яйловда яйратиб боқилмоқда.

СУРАТДА: бош чўпон Қудрат Қиличев.

К. КАРИМОВ олган сурат.

ЕТТИ ХАЗИНАНИНГ БИРИ

Балиқчи районидаги Ҳайрихон Эргашева номли колхозда ташкил этилган ва бор-йўғи тўққиз киши ишлаётган кичик корхона жамоаси етти хазинанинг бири — паррандачиликни ривожлантиришга ҳисса қўшишга бел боғлади. Корхона аҳоли ва меҳнат жамоалари учун жўжа етиштира бошлади. Йил бошидан бери арзон нархда 100 мингтадан кўпроқ жўжа сотилди. Ҳозир улар Балиқчи, Олтинкўл ва Норин районлари аҳолиси хонадон фермаларида боқилмоқда, қатор колхоз ва совхозлар паррандачилик фермалари ҳам товуқлар сонини тўлдириб олди.

Корхона жамоаси энди ўрдак ва ғоз жўжалари етиштиришни ҳам мўлжалламоқда. Шу атрофдаги сув ҳавзаларида уч мингта ўрдак ва мингта ғоз боқилади.

КЎРИК-ТАНЛОВ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Олот район кенгаши ва қишлоқ хўжалик ходимлари касаба уюшмаси деҳқон бозорида халқ ҳунармандчилиги усталари буюмлари кўрик-танловини ўтказди. Бунда кейинги йилларда унутилиб кетган халқ ҳунармандчилигини тиклаш ва унга эътиборни қаратиш мақсад қилиб қўйилди.

Танловда хўжаликларнинг дурадгорлари, темирчилари, ўймакорлари, зардўзлари, кашта, гилам тўқувчилари иштирок этди, 40 дан ортиқ ҳунармандчилик маҳсулотлари намуналари намойиш қилинди. «Амударё» давлат хўжалиги аъзоси Алишер Норов ясаган сандиқлар, Ойбек номли мактаб ўқитувчиси Нигора Ҳаққиева тиккан зардўзи дўппилар, Олот шаҳрида яшовчи Фахриддин Набиевнинг болалар аравачаси юқори баҳо олди.

Кўрик-танлов ғолиблари мукофот билан тақдирланди.

(ЎзА мухбирлари).

МУСТАҚИЛЛИККА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

МАДАНИЯТ ва умуминсоний қадриятлар Халқ академияси номи республикамизда яхши таниш. Унинг президиумида асосан ўзбекистонлик иқтидорли, ишбилармон ёшлар меҳнат қилишади. Шу боис академия ўз фаолиятида Ўзбекистон билан турли ва кенг кўламли алоқаларни йўлга қўйишга, уларни ривожлантиришга алоҳида эътибор беради.

Жумҳуриятимизнинг қатор вилоятларида Академия ваколатхоналари, турли йўналишдаги саноат корхоналари, фирмалар фаолият кўрсатмоқда. Пойтахтимиз Тошкентда эса Халқ академиясининг Ўзбекистон бўлими мавжуд бўлиб, у бутун фаолиятни йўналтириб туради.

Академиянинг умуминсоний ва миллий-маданий қадриятларни тиклаш борасида амалга ошираётган ишлари ҳар жиҳатдан эътиборга молик. Унинг ҳомийлигида уюштирилган Ўрта Осиё ва Қозоғистон театрлари «Наврўз» фестивали пойтахт меҳнаткашларида яхши таассурот қолдирди. Фестиваль дастури доирасида мўйқалам усталарининг кўргазмаси, бир неча оммавий мусобақалар, қатор маданий тадбирлар ўтказилди. Бухоро вилоятининг Вобкент районида Академиянинг ташаббуси ва унинг маблағи ҳисобига йирик маданий-диний марказ қурилиши бошланди. Вилоят ва туманларда кўплаб архитектура ва ислом маданияти ёдгорликлари таъмирланмоқда, масжидлар қурилмоқда, қабристонлар ободонлаштирилмоқда. Яқинда бир гуруҳ наманганликлар академия ҳомийлигида Саудия Арабистонига бориб, умра ибодатини адо этиб қайтишди.

Ўзбекистон телевидениеси ташкил этган «Наврўз» хайрия телемарафонида Халқ академияси мазкур фондга 1 миллион 100 минг сўм ажратди.

Академия ўз фаолиятида ислом динининг маънавий-маърифий асосларини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор беради. Яқинда муқаддас Қуръони карим икки тилда босмадан чиқди. Эски ўзбек ёзувига доир дарслик тайёрланди. Академия Ўзбекистоннинг кўплаб маданий ташкилотларига, ўқув юртларига, бозор иқтисоди шароитида мураккаб аҳволга тушиб қолган баъзи нашрларга холис моддий ёрдам кўрсатмоқда. У ўзининг ишлаб чиқариш ва тижорат фаолиятидан олаётган даромадларининг маълум қисмини Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш ишига сарфламоқда.

4 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов академия Президенти Тошпўлат Тожиддиновни қабул қилиб, суҳбатлашди. Республика иқтисодий ва маданий ҳаётидаги мавжуд муаммоларни ҳал этишда Халқ академиясининг бўлажак иштироки йўллари муҳокама қилинди. Жумладан, республика ҳудудида қатор йирик саноат қурилиш корхоналарини барпо этиш, уларни замонавий технология билан жиҳозлаш, шу аснода товар тақчиллигига барҳам бериш, аҳолини иш билан таъминлаш, қишлоқ хўжалигига капитал маблағлар сарфлаш, социал эҳтиёжларни, илғор илмий тафаккурни, маданият ва санъатга доир йирик тадбирларни молиявий жиҳатдан таъминлаш, Тошкентда низом маблағи 1 миллиард сўм бўлган банк ташкил этиш каби масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Учрашувда Ўзбекистонда фан тараққиётини таъминлаш билан боғлиқ қатор ташкилий-амалий таклифлар ҳақида ҳам қимматли фикрлар билдирилди.

Т. Тожиддинов Мовароуннаҳр мусулмонлари диний идорасида ҳам бўлди. У Академия ҳаж ибодатини ташкил этишга ўз ҳиссасини қўшишга тайёр эканлигини изҳор қилди.

А. МЕЛИБОЕВ.

ЯНГИ СТИПЕНДИЯ

БУХОРОДАГИ учта олийгоҳнинг икки нафардан талабасига ва биттадан аспирантига 400 сўмдан стипендия бериладиган бўлди.

ЯНГИ стипендияни Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллигини ҳимоя қилиш «Бухоро» ҳаракати кенгаши таъсис этди. Бундан кейин фанларни аъло ўзлаштирган, республикамиз мустақиллигини ҳимоя қилишда фаол иштирок этган ёшлар ана шу стипендияни оладилар.

М. ОТАБОЙ.

Нуқтаи назар

«БОСҚИНЧИ» АМИР ВА «ЭРКПАРВАР» КНЯЗЬ

XIV асрда Ўрта Осиё халқларини мўғул-татар истилочиларига қарши курашга отлантирган Амир Темур нафақат элнинг эрки учун жон куйдирган сиймо, шу билан бирга у ўз даврининг зукко фарзанди, майда султонликларни бирлаштириб, йирик марказлашган давлат ташкил қилган етук давлат арбоби эди.

С. Бородин «Самарқанд осмонида юлдузлар» романида буюк соҳибқирон Амир Темур ва унинг салтанати тарихини бадиий таҳлил қилишга уринган ёзувчидир.

Шу ўринда совет даврида ўзбек миллий адабиётида тарихий шахс Темур сиймосини ҳаққоний очиб берган биронта яраклаган бадиий асар яратилмагани, бундан ташқари Европа адабиётидан жуда кўплаб асарлар таржима қилингани ҳолда Темур образини яратишга бағишланган ўнлаб асарларнинг биронтаси ҳам ўзбек тилига таржима қилинмаганини афсус билан қайд этишга тўғри келади.

Бугунги кунда ўзлигини англамоқчи бўлган халқнинг ўз тарихига, тарихий шахсларга, биринчи навбатда Амир Темурга бўлган қизиқиши ортган сари уларга нисбатан одилона ҳукм чиқарилишини талаб қилиш ҳар бир шахснинг маънавий бурчи деб ҳисоблаймиз.

Шундай экан, қатор йиллардан бери турли хил мулоҳаза ва мунозараларга сабаб бўлаётган С. Бородиннинг «Самарқанд осмонида юлдузлар» романи ҳақида сўз юритишимиз табиийдир.

Романда ёзувчи услуби, бадиий сўз санъати, воқеаларнинг бадиий ривож тасвири, қаҳрамон ички кечинмалари таҳлил қилинишини талқин қилар эканмиз, уни бадиий асар сифатида етук, ифодавий ва тасвирий воситаларнинг ёзувчи томонидан энг гўзал шакллари маҳорат билан битилганини тан олган ҳолда, муаллифнинг юқорида зикр этилган бадиий салоҳияти билан бир қаторда асар ғояси бир мунча чигаллашиб берилганини ҳам кўрсатиб ўтиш жоиз, деб биламиз.

Ёзувчи «Самарқанд осмонида юлдузлар» романида тарихий воқеликни бадиий тасвирлар экан, асосий мақсадни Темур қиёфасини яратишга қаратади.

Тўғри, тарихий асар яратувчи ижодкор олдида турган муҳим вазифа тарихий қаҳрамон даврига тегишли ҳужжатлар, манбалар, материалларни чуқур ўрганишдир. С. Бородин ҳам худди шу йўлдан борди.

Албатта, Темурга бағишланган манбалар, материаллар турли позициядан битилганлигини ҳам унутмаслигимиз керак. Муаллиф бу бир-бирига маълум даражада зид бўлган материаллардан, манбалардан холис, тарихий ҳақиқатга ён босган ҳолда ёндашишни мақсад қилган бўлиши мумкин, тарихий шахс Темурга нисбатан унинг ўз позицияси материаллар танлашда биринчи планга кўтарилиши табиийдир. Шунинг учун ҳам С. Бородин яратган Темур образи, Темурнинг бадиий тарихи бугунги ўзбек китобхонини қайсидир жиҳатлари билан қониқтира олмаслиги ўз-ўзидан аёндир.

Барибир «Самарқанд осмонида юлдузлар» романи мавжуд экан, уни ўрганмаслик, асардан Темур образини С. Бородин позициясидан туриб таҳлил этиш, ҳаёт ҳақиқати мезонида қиёслаш лозимдир.

Ёзувчи роман устида ишлар экан, тарихий манбаларнинг Темур шахсининг салбий томонларини очиб берувчи маълумотларга кўпроқ эътибор беради. Шу сабабли ижодкор хаёлида шаклланиб улгурган, бузилмас метин қолипга тушган тарихий шахс Темур сиймоси асарда босқинчи, жаҳонгир Темур қиёфасида намоён бўлади.

С. Бородин «Темури» гўё ёзувчи ўқиган, ўрганган, маъқул топган тарихий манбалардан ҳужжатлар тили билан «Самарқанд осмонида юлдузлар» романига ташриф буюради. Худди ўша тарихий воқеликка ўша соҳибқирон Темур етишмайди, ёзувчи бадиий тўқимаси тарихий ҳақиқат билан тенглаша олмайди, аниқроғи бадиий уйдирмага айланади.

Ёзувчи тарихий манбаларга шунчалик ўралашиб қолади-ки, ҳатто фактлар ижодкор иқтидори-ю маҳоратини жиловлаб қўяди. Оқибатда Темур образи схематик планда акс этади. Одатда сергап, мақтовга мойил бўлган С. Бородинга Темур образига нисбатан жиддий ёндашув, ўз қаҳрамони билан мулоқотда яқинлик, тасвирда эса самимият сезилмайди. Ҳатто Темурнинг ташқи кўриниши ҳам ҳақиқатдан йироқ. Романда соҳибқироннинг кексайган чоғи акс эттирилганига қарамай, қаҳрамонга ёшига хос мулоҳаза етишмайди, қисман бўлса-да мақсадга етган амир фалсафий мушоҳадага берилмайди. «Темурланг» бўлимида бу ҳол кўзга яққол ташланади.

Ёзувчида материал сероб, воқеалар доираси кенг бўлишига қарамай, романнинг «Савдогарлар» деб аталган бўлимидагина Темур сиймосига чизгилар бериш учун у хаёлига бироз эрк беради: «Темур халққа қарамай, эгарда сал букилиб, қийшиқ ўтириб, рўпарадан эсаётган қаттиқ шамолни гўё ёриб кетаётгандай эди. Унинг кўзлари қисилган, лаблари қимтилган, соқоли кўкрагига ёпишган эди. У узоқда, рўпарадан кўринган кимсанинг бўғзига чангал солишга шайланган йўлбарсдай тўғрига қараб, тўриқ отини тез йўрттириб олға қараб борарди.»

Юқоридаги лавҳада соҳибқирон Темурнинг жонсиз, руҳсиз тасвири берилган холос. Лекин бу тасвир тарихий шахс Темур сиймосини тўлалигича реал очиб беради, деб айта олмаймиз.

Назаримизда ёзувчи Темур қиёфасини саҳнага олиб чиққандай, бироқ асосий эътиборни ана шу қиёфа атрофидаги воқеаларга қаратади. Ёзувчи асарда Темур салтанатининг асосини қўрқув, зулм ташкил этади, деб тасвирлайди-ю, соҳибқироннинг кескир, табиатан ғазабнок, бир сўзлилиги, «бутун дунёнинг якка-ю ягона султони бўлиш» истаги ортидаги бош жузъий сабабини, том маънодаги феодал шароитида ўзгаларга тобе бўлмаслик учун кураш мазмунини очиб беролмайди. Шу боисдан ҳам тарихий шахс Темур асарда босқинчи жаҳонгир-соҳибқирон сифатида намоён бўлади.

Ёзувчи Амир Темурни юқорида қайд этилган чизгилар орқали тасвирлар экан, бу манфий хусусиятларига унинг яна бир «камчилиги»ни тиркаб ўтишни унутмайди. Соҳибқирон гўзалликни тушунмайдиган, қадрламайдиган, сўз санъатидан бехабар шахс қиёфасида тасвирланади-ки, буни қўпол қилиб бўлса-да, буюк тарихий шахсга нисбатан адолатсизлик ва ҳақорат деб биламиз.

Тарихий ҳақиқатдан йироқ бўлган ушбу лавҳада эса ёзувчининг тарихий шахс Темурга бўлган муносабати асарнинг бошқа персонажлари томонидан билдирилади. Ёзувчи уста Назар ва унинг шогирди Борис суҳбати орқали Темурнинг СОҲИБҚИРОН ТЕМУР бўлиб шаклланиш «сирларини» очмоқчи бўлади: «Ўзи ишни қароқчиликдан бошлаган. Олдин ўнтача каллакесарни ўзига шерик қилиб олиб, кечалари бировларнинг сурувларига ҳужум қилар, қўйларини ҳайдаб кетар экан. Бир кун чўпонлар пайт пойлаб унинг оёғини синдирибдилар, ўнг қўлидаги иккита кичик бармоғини чопибдилар, қўлини бураб чиқариб қўйибдилар. У ётиб тузалганидан кейин яна шу ишини қилаверипти».

Муаллиф тарихий шахс Темурни ўта пухта саркарда соҳибқирон даражасидан «босқинчи» қиёфасигача туширар экан, асирлар тили билан унинг қавмига ҳам баҳо беради: «Бунда қавм ўзига боп мулласини топган ўғлим. Топгандаям қанақасини дегин — оқсоқ бўлса ҳам тиниб ўлмас, қўли шол — ўзи жанжалкаш. Буларга худди шунақаси керак. Улар босқинчилик қилиб, талаб, бировларнинг уйига ўт қўйиб, пайҳон қилиб, ўз маконларига қайтадилар».

Тўғри, Амир Темур қаҳри қаттиқ, бир сўзли, айтганини қиладиган ва қилдирадиган шахс бўлган. Шу билан бирга у гуноҳкорнинг гуноҳидан ўтадиган, одилликни, садоқатни ёқлайдиган, фитнани, ёлғонни, туҳматни, айниқса сотқинликни кечирмайдиган амир бўлган. Бунга Тўхтамишхон, Султон Ҳусайн билан бўлган можаролар мисол бўлиши мумкин. Лекин ёзувчи ўз эътиқодига кўра асарда бир томонламаликка йўл қўяди. Тарихий шахс Темурнинг келиб чиқиши—«босқинчилигини» асарда бир неча бор таъкидлайди.

«Самарқанд осмонида юлдузлар» асаригача (1-китоб 1955 йилда нашрдан чиққан) С. Бородин қалами анча чархланган, ижодкор иқтидори, тасвир маҳорати анча ошган, 1940 йилда чоп этилган «Дмитрий Донской» романи иттифоқ миқёсида энг яхши тарихий асарлардан бири деб тан олинган эди. Баъзи танқидчилар уни нафақат тарихий-инқилобий асарлар муаллифи деб, балким тарихий-реалистик асарлар муаллифи (И. Варфоломиев) деб ҳам тан олишди.

Шундай экан, С. Бородин «Дмитрий Донской» ва «Самарқанд осмонида юлдузлар» асарларидаги тарихий шахслар Дмитрий Донской ва Амир Темур образларини бадиий таҳлилини қисқача бўлса ҳам талқин қилиб кўрайлик-чи, балким бу икки тарихий шахсларнинг бадиий тасвирини қиёслаганимизда ёзувчи маҳорати, салоҳияти ва асл мақсади яққолроқ намоён бўлар.

Тарихий ҳақиқатга таянган ҳолда «Дмитрий Донской» романида ёзувчининг бадиий тўқимаси бизга нафақат XIV асрда содир бўлган воқеалар бадиий лавҳасини яратади, балким Дмитрий Донскойнинг жонли қиёфасини ишонарли тасвирлар орқали жонлантириб беради.

Москва князи Дмитрий Донской чингизийлар истилоси, Олтин Ўрда истибдодидан қутулиш учун ўта пухталик билан иш кўради. Олтин Ўрдага қарши курашда қўл келиши керак бўлган «Яширин минора»ни қурган усталарни махфий сирни ошкор қилиб қўймасликлари учун барчасини тиғдан ўтказдиради. Христиёнлик ва инсонийлик аҳлоқига инсон қонини тўкиш зид бўлса-да, у (Дмитрий Донской) усталарни тақдирлаш ўрнига уларни ўлимга маҳкум этиш боисини ёзувчи мантиқан тўғри тасвирлайди. Чунки ушбу ҳолатда Рус озодлиги ва халқ эрки ҳар қандай қонундан, ҳар қандай аҳлоқдан устун турарди.

«Тарихни халқ яратади» деган ақидани «тарихни халқ яратади, лекин бу тарихий ҳаракатга ўша даврнинг етук фарзанди раҳнамо, йўлбошчилик қилади» деб изоҳлаган бўлардик. Москва князи Дмитрий Донской Олтин Ўрда истибдодига қарши курашган халқнинг раҳнамо-йўлбошчиси сифатида юзага келгани бу тарихий зарурат бўлган бўлса, нима учун Темурнинг халқни бирлаштириб, чингизийлар истилосидан юртни тозалай олганини тарихий зарурат, деб тан олмаймиз.

Худди шундай «халқнинг раҳнамо-йўлбошчиси тарихий заруратини» ёзувчи С. Бородин Дмитрий Донской образини идеаллаштирган ҳолда, Амир Темур қиёфасини эса тарихий ҳақиқатдан анча йироқ, пастга урган ҳолда бадиий таҳлил қилади.

Ёзувчининг тасвирича князь Дмитрий Донской Русни Олтин Ўрда тазйиқидан қутқариш учун ўзини ҳам, ўзгаларни ҳам аямайди, сотқин ва қўрқоқларни қилич тиғидан ўтказишади ва қиздирилган темир билан жазолайди. У табиатан камтарин бўлса-да, на Тверь, на Владимир, на Литва уни енголмагани билан очиқдан-очиқ мағрурланади, унинг давлат арбобига хос бўлган ақл-заковати худога бўлган ишончи билан чамбарчас боғланган. Князнинг қарама-қаршиликларга тўла, баъзида эса болаларга хос содда ишонувчанлигида уч ўзгармас маънавий тушунча жам бўлиб, булар — шижоат, Руснинг Олтин Ўрда тазйиқидан озод бўлишига бўлган қатъий ишонч ва оилани ақл-заковат билан бошқара олиш қобилиятидир.

Ёзувчининг фикрича князь Дмитрий Донскойнинг буйруғи билан тиғдан ўтказилган усталарнинг ноҳақ ўлими эрк йўлидаги қурбонлар (қотиллик эмас), князь кийимини кийган Дмитрийнинг болалик дўсти байроқдор — Еренконинг Куликово жанггоҳида қонга беланган жасади боисида муаллиф жим; бу ҳам халқ озодлиги йўлида, лекин ёзувчи бундай деб очиқ шарҳламайди, мантиқан шундай тушунчага олиб келади. Ёзувчи Дмитрий Донской образини жуда жонли, ишонарли қилиб яратиб беради.

«Тарихий инқилобий» асарлар муаллифи реалист ёзувчи С. Бородин икки тарихий шахслар — Дмитрий Донской ва Амир Темурни қуйидагича таҳлил қилади:

Бири тарихчи Н. Карамзин таърифлагандек «барваста, бақувват, қалин сочлари қоп-қора, тиниқ кўзлари ёниб туради», ёзувчи тасвирича унинг ҳар бир ҳаракати Ватан озодлиги учун, халқ эрки учун. У ҳамиша ҳақ! Бу — Дмитрий Донской.

Бири эса Сервантеснинг Санчо Пансоси каби антрополог М. Герасимов тасвирлагандек «узун бўйли, қотма бир кекса». ...Бу ҳаммамизга таниш бўлган «Самарқанд осмонида юлдузлар»романида соҳибқирон Амир Темур қиёфасининг ташқи кўриниши. Ички дунёси бўлса ҳамиша сирли, ҳеч ким англолмайдиган, ўзи бўлса босқинчи, ўзгаларнинг сирини ҳар қандай йўл билан хуфёна билиб оладиган муғомбир, ғирт оми... «Реалист» ёзувчи С. Бородин асарнинг бошидан охиригача буюк Темур тарихини, унинг қудратли салтанатининг салбийлаштирган бадиий тўқимасини яратар экан, нима сабабдандир китобхонни бир нарсага — Темурнинг энг кучли давлати ичидан емирилаётганини, соҳибқирон ҳадемай қулаши ва барча-барча ҳунрезликларга тез орада якун ясалишига ишонтирмоқчи бўлади.

Ўзининг Соҳибқирон Темур ҳақидаги принципига содиқ қолган С. Бородин тарихий воқеалар ва ҳодисаларнинг бадиий тасвирида китобхонни ҳам ўзининг метин эътиқодига ишонтирмоқчи бўлади, шу маънода ёзувчига Темур аввало инсон, шахс, сўнг эса амир деган тушунча монелик қилади. Асарда тарихий шахс Темур — босқинчи, дунёнинг якка-ю ягона ҳукмдори бўлишни ҳавас қилган ва шунга интилган амир, истилочи ҳукмрон образида намоён бўлади.

Хўш энди айтингчи, Амир Темур сиймоси «Самарқанд осмонида юлдузлар» тетралогиясида ҳаққоний ифодасини топдими?

Зулфия ПАРДАЕВА.

САНОАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

● «ЎРТА ОСИЁ ГАЗ САНОАТИ» бирлашмаси заҳирасидаги 14 та газ қудуғи ва 11 та нефть қудуғи созланиб фойдаланишга топширилди. Бу эса қимматбаҳо хом ашё муқим қазиб чиқарилишига кафолатдир. Янги қудуқларни ишга тушириш қийинроқ бўляпти; Шўртон, Кўлтак, Учқур конларида йигирмата қудуқдан фақат иккитасини муддатида ишга туширишга муваффақ бўлинди. Бунинг сабаби маҳсулот етказиб берувчилар билан анъанавий алоқаларнинг узилиб қолганлигидир. Қувурлар, арматуралар етишмаяпти.

● ГУЛИСТОН уйсозлик комбинати ўзининг ўнлаб ходимларига квартираларни хусусийлаштиришда ёрдам берди. Бу ерда таркиб топган қоидага кўра, комбинатда камида уч йил ишлаган кишига квартира қийматининг ярмига сотилади. Қолганини комбинат тўлайди.

● АНДИЖОНДАГИ 2-ўрта мактаб... қандолат цехи қуришга киришди. Цехни қуришда мактабни оталиққа олган Андижон ирригация машинасозлиги заводи кўмак бермоқда. Завод ёрдами билан мактабда иссиқхона, кичик чорвачилик ва паррандачилик фермалари қурилган. Ўқувчилар эса ўз навбатида завод ишчиларига корхона ҳудудини ва унинг атрофидаги кўчаларни ободонлаштиришда, бу ерларни кўкаламзор қилишда ёрдам бердилар. Мактаб устахонасида заводнинг буюртмаси асосида 17 минг дона кронштейн тайёрланди.

ҒОЛИБ

БУХОРОДАГИ 24-ўрта махсус мактаб-интернатнинг 11-синф ўқувчиси Ўлмас Турдиев шаҳардаги мусиқа мактабларининг ўқувчилари ўртасида ўзбек чолғу асбобларида куйлар, бутун бир концертлар ижро этиш бўйича ўтказилган кўрик-танлов ғолиби бўлди. У яқинда бўлиб ўтган вилоят миқёсидаги худди шундай кўрик-танловда ҳам иккинчи ўринни эгаллади.

Акбар ҲАЙДАРОВ.

● *Бугунги турмуш мавзуи*

ХОРАЗМ ДАРВОЗАЛАРИДА...

БОЗОР иқтисодиёти юртимизга қилич яланғочлаб келди-ю кўпгина шаҳар ва вилоятларда пештахталар тугул омборлар ҳам бўшаб қолди. Хоразмда эса таъминот олдингидай бўлмаса-да, ҳар қалай ўлкалардагидан афзаллигини, нархи эса «чақиб» олмаслигини кўп бор кўриб, эшитганмиз.

...Эшитган бошқа, кўриб ишониш бошқа. Урганч тайёргоҳи тармоқ ички ишлар бўлими иқтисодий жиноятчиликка қарши кураш катта оператив вакили Бекберган Маткаримовни «терлаб-пишиб» ишлаётганида учратдик. Бироз кутдик, баҳсли тортишув ва музокаралар тугади. Йўловчи —тўрткўллик Валерий Селезневнинг қўлига мусодара этилган ашёлар рўйхати битилган тилхатнинг бир нусхаси тутқазилди. Иккинчи нусха милиция ходимининг қўлида қолди. Унга кўз югуртирдик: донаси дўконда 5 сўм турувчи 1032 та «Шийк» деб номланган олмос соқолтарош, донасининг қиймати 52 сўм турадиган 42 та дастали олмос устара вилоятдан «қуён» бўлишига оз қолган экан.

— Бундай фактлар кўпми? — сўрайман суҳбатдошимдан. Болтабой қўлимга «семиз» кундалик дафтарини тутқазди:

— Маъқул келганини кўчириб олаверинг.

Ғуж-ғуж исм-шарифлар, далилу рақамлар. Уларни бир бошдан ёзаверсак рўзнома саҳифасига сиғмайди. Саралаб эмас, дуч келган 5—6 тасини кўчириб ёздим:

1991 йил 3 июль. Боғотлик йўловчи Илҳом Отамуродовдан 500 метр газмол олиб қолинди.

22 август. Озарбайжоннинг Ленкорань шаҳридан келган меҳмон — Тельман Теймур ўғли Керимов аллақайси «учар» савдо ходими бел оғритмай пуллаган 2000 қути «Несет» ва 300 қути «Физер» олмос соқолтарошларини ўмариб кетаётганлиги аниқланди.

Хивалик Баҳром Сафарматов, урганчлик Санжар Вафоевлар ҳар қайсиси 3 тадан тикув машинасини саранжомлаб «қуён» бўлишаётганда йўлига тўсиқ қўйилди.

Москва орқали Польша республикасига «Сайру саёҳат» (аслида савдою тижорат) учун жўнаётган 21 кишилик сайёҳлар гуруҳи учишдан бош тортди. Дастлабки бир-икки кишининг юклари текширилиб, ўн минглarча сўмлик турли нодир буюмлар қонунга хилоф равишда олиб чиқиб кетилаётгани маълум бўлгач, ана шу ҳол юз берди. Афтидан «туристлар» шармандаю шармисор бўлишни ҳоҳлашмаган ёки поляклар ҳузурига қуруқ қўл билан боришга уялишган.

14 октябрь. Урганчлик Сильва Цой 30 жуфт Чехославакия туфлисини вилоятдан ташқарида гумдон қилмоқчи эди. Найранг ўтмади. Камёб кийимлар хорижликларга эмас, хоразмлик йигитларга буюрди.

20 октябрь. Москвалик талаба Руслан Муравьев ва Александр Чернявскийларнинг 20 дона автомобиль радиоприёмнигини олиб кетишга қаратилган умид-илинжи чиппакка чиқди.

29 октябрь. Хоразмдан Венгрия—Чехославакия саёҳатига жўнаётган 18 нафар йўловчидан олинган буюм ва матоҳларнинг хили 50 дан, қиймати эса бир неча ўн минг сўмликдан ошди. Улар орасида вилоятнинг ўзида ғоят камёб саналган газмоллар, қўл соатлари, аёллар кийимлари, жун рўмоллар, кўрпа ва ёстиқ жилдлари, чойшаблар бор эди...

Кундалик дафтар бу каби ғаройиб ҳангомаларга тўла. Болтабой Маткаримовнинг айтишига қараганда, вилоятдан четга олиб кетилаётган молларнинг арзимас қисмигина мусодара этилиб аҳолига, ногиронлару камхаржларга сотиш учун савдо ташкилотларига жўнатилар экан. Тайёргоҳ посбонлари ушбу йилнинг икки ойи давомида бозори чаққон буюм—матоҳларнинг атиги 40 минг сўмлигини эркин савдога йўллашибди. Қайд қилинган ножоиз кирдикорларнинг ўзи 4 мингдан ортиқ. Қайтарилган юклар нархи эса нақд 3 миллион сўм.

— Қисиниб-қимтиниб ишламоқдамиз, — пировардида ҳасрат билан деди Болтабой. — Тайёргоҳимизда хуфя буюмлар нархини аниқлайдиган молшунос, уни қабул қилиб аҳолига сотадиган дўкон ҳануз йўқ. Вилоят савдо бошқармаси бошлиғи Р. Каримқулиев ва Урганч шаҳридаги қатор савдо ташкилотлари бундан наф кўрсалар борми, бир неча бор қилган илтижою талабларимизни назарга илган бўлишарди. Биламиз, бу тадбирлардаң уларга наф йўқ. Молни харидорга эмас, савдогару чайқовчига пуллаш афзалроқ-да.

Ҳамсуҳбатимнинг бу дил сўзлари тайёргоҳ посбонлари хўп яхши ишларнинг бошида турганидан, саноат ва озиқ-овқат маҳсулотларини четга чиқармаслик бўйича 1990 йил Ўзбекистон Вазирлар маҳкамаси қабул қилган қарорни бажариш пайида бўлишаётганидан далолат беради.

— Эл ризқи-насибасини сўнгги дақиқада орқага қайтаришдан кўра у оқиб чиқаётган омборлару дўконларнинг дарвозаларини нишонга олиш мақбул эмасми? — сўрадим хайрлашар чоғда Болтабойдан.

— Сансалорликка асосланган иш услубимиз, афсуски, бунга йўл қўймайди, — фиғони ошиб деди суҳбатдошимиз, — четга мол олиб кетиш учун қилинган ҳатти-ҳаракат на чайқовчиликка, на тижорату савдогарчиликка киради. Ниҳоятда, «одил ва сув кесмас» қонунларимиз бу жиноят аломати эмаслигини дарҳол юзингизга солиб, шаштингизни қайтаради.

Саволлар оғушида тайёргоҳдан Урганч туманидаги Чолиш посёлкасига йўл олдим. Амударёга қурилган мувaққат кўприк шу ерда. Вилоят мулкини четга ташиётганларнинг йўли албатта шу нуқтадан ўтади. Дарёнинг нариги соҳили—Қорақалпоғистон жумҳурияти, нарёғи эса яйдоқ дашту саҳро. Илон изи йўллар собиқ иттифоқнинг турли манзилларига элтади. Вилоят ички ишлар бошқармаси ходими М. Наврўзалиевни ана шу «олов» нуқтада учратдик.

— Далилу воқеаларсиз ўтган соат йўқ бу ерда, — изоҳ берди у, — кейинги бир ярим соатнинг ўзида 2 ҳолни қайд этдик.

Қўшкўпир туманидан 9 тонна (ҳужжатсиз) гуруч ортиб йўлга чиққан 74—75 ТНБ номерли КамАЗ автомашинаси ва унинг ҳайдовчиси Руслан Олламов, 20 тонна гуруч юклаб Гурлан туманидан сафарга чиққан 52—01 ТНБ номерли машина ҳайдовчиси Нуриддин Қурбоновлар «ишончли манзил»га етиб келишибди. Бир ярим соатда салкам 30 тонна юк. Қиймати бозор баҳосида салкам 250 минг сўм. 300 хонадоннинг ўртача бир йиллик емиши бу. Вилоятнинг турли бурчакларидан гоҳ пинҳона, гоҳ ошкора узоқ юртларга ташиб кетилаётган ризқ-насиба қанчалигини тасаввур қилаверинг.

Бола-чақа ташвиши билан чор-ночор турмуш кечираётганлар эгри йўлга қадам босишмайди. Бу — юрт бошига ёғилган сўнгсиз дард-ташвиш, қаҳатчиликдан ўз шахсий манфаати йўлида фойдаланиб, пул, мол-дунё орттириш пайига тушган олғирлар, ўғри-муттаҳамлар, устамонлар иши. Етимлар кўзёши, камбағаллар зори, ногиронлар илтижоси уларнинг тош юрагини эритолмайди. Бундайларнинг дастидан ҳатто дўконларни тўлатиб ётган оддий балиқ тутадиган қармоқлар, қошиқ-вилкалар, ёритиш воситалари, чарм копток каби моллардан ҳам асар қолмади. Польша республикасининг чегаралари хорижий, шу жумладан республикамиз фуқаролари учун очиб қўйилди-ю, дўконларимиз шип-шийдон ҳолга келди. Ҳаммаси ўша республика бозорларида сотилиб битди. Эвазига нима келтиришди денг? Чет эл видеомагнитофонларию оддий магнитофонлар, телевизорлар, ғоят қимматбаҳо шоҳона кийимлар — оддий меҳнаткашнинг қурби етмайдиган матоҳлар. Сал фурсат муқаддам вилоят ижроқўми вужудга келган вазиятни кўзда тутиб оқилона ишга қўл урган. Хоразмга юборилаётган айрим нархи баланд буюмлар (ўта қимматбаҳо мебеллар, теле-радио жиҳозлари, кийим-кечаклар)ни оддий меҳнаткашнинг рўзғорига, оғир кунига асқотадиган кундалик эхтиёж молларига айрибошлаш ташаббуси билан чиққан эди. Афсуски, ана шу буюмлар ва маҳсулотларни ҳам хорижга ташиб кетишмоқда.

Хоразм бедарвоза эмас. Барча шох бекатларда, воҳадан чиқаверишдаги йўлларда назорат хизмати ташкил этилган. Унинг соҳиблари бу дарвозаларни ҳушёр қўриқлашаяпти. Аммо, айримларда виждон бедарвоза бўларкан...

Етим-есирлар, бева-бечоралар ризқининг уволи уларни тутмасмикан?

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Октябрь районидаги Охунбобоев номли давлат хўжалигининг Ражаббой Исматов етакчилигидаги бўлим аъзолари бу йил 350 гектар ерда пахта етиштиришни дилга жо қилганлар. Чигит қисқа муддатда экиб олинди. Кузга бориб ҳар гектар ердан 27 центнердан хирмон кўтариш жамоа аъзоларининг қатъий аҳду паймонидир.

СУРАТДА: бўлим бошқарувчиси Ражаббой Исматов ва звено бошлиғи Лапас Жумабеков.

Еркин БОТИР олган сурат.

Яқинда Тошкент темир йўл техникумининг 60 йиллиги нишонланди. Ўтган давр мобайнида бу илмгоҳни 17 мингга яқин киши битириб чиқди. Бугунги кунда техникум автоматика ва телемеханика, радио ва ўтказиш алоқаси, тепловоз, электр тиркагич ва музлатгич хўжалиги, изотермик ҳаракатдаги таркиб, энергия таъминоти, бухгалтерлик ҳисоб-китоби бўйича мутахассислар тайёрламоқда.

СУРАТДА: лаборант Дмитрий Усенов «Электр сигнали» лабораториясида тўртинчи курс ўқувчилари билан машғулот ўтказмоқда. Пульт қаршисида — талаба Шуҳрат Хўжаев.

Р. ШАМСИДДИНОВ олган сурат. (ЎзА).

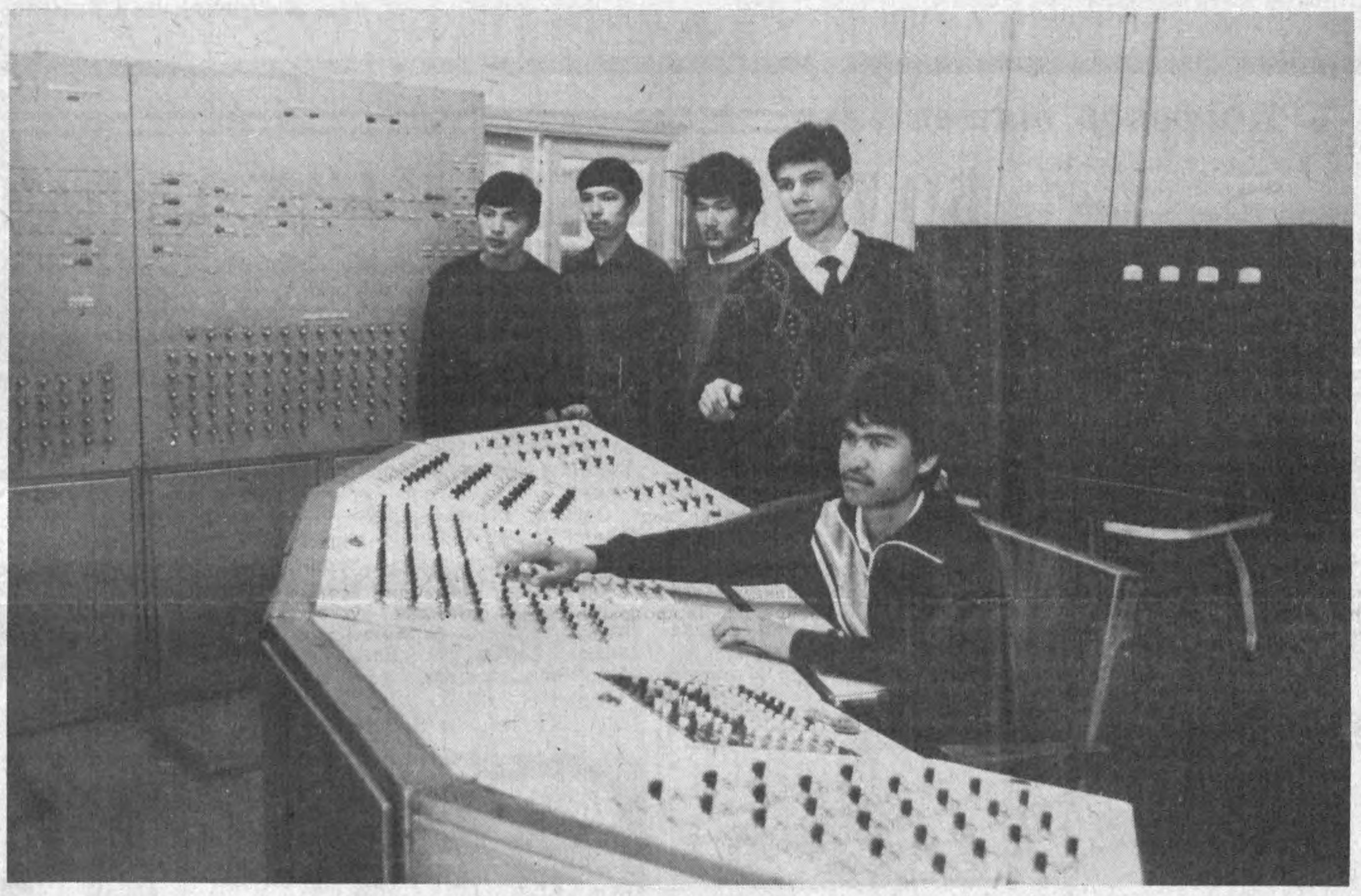

ОЛАМУ ОДАМ
ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

РОССИЯДА НИМА ГАП?

МОСКВА. «Россия ҳукумати молияни соғломлаштириш соҳасида ҳозироқ бир мунча ютуқларга эришди. Бироқ барқарорлаштиришга ҳали анча бор, — деди таниқли Америка иқтисодчиси, Россия ҳукуматининг маслаҳатчиси Жеффри Сакс «Комсомольская правда» газетаси мухбири билан суҳбатда. — Шубҳасиз, олдинда жуда қийин давр турибди. Ҳарбий ва оғир саноатда таназзул давом этади. Жуда кўп одамлар ишсиз қолади». Шунга қарамай, мутахассиснинг фикрича, «энг қўрқинчли давр» орқада қолди.

* * *

ХАБАРОВСК. Ўлканинг муаллимлар жамоаларида иш ташлаш комитетларини тузиш фаол бормоқда. Муаллимлар 22 май кунига белгиланган ўқитувчиларнинг умумроссия иш ташлашини қўллаб-қувватламоқчи бўлишяпти. Маориф ва фан ходимлари касаба уюшмаси ўлка комитетининг раиси Галина Меркушеванинг РАТА—ТАСС мухбирига маълум қилишича, «мактабгача тарбия ва маданият муассасаларининг ходимлари ўқитувчилар ҳаракатига қўшиладилар». Барча имтиёзларни ва Узоқ Шарқ коэффициентларини ҳисобга олиб, иш ҳақини оширишр, мактаблар ва мактабгача тарбия муассасаларининг моддий техника базасини мустаҳкамлаш, ижтимоий масалаларни ҳал қилиш Россия Олий Кенгашига юборилган асосий талаблардир.

* * *

ВЛАДИВОСТОК. Бу ерда маҳаллий мулкни хусусийлаштириш бошланди. Бугун шаҳарнинг «катта қоя» деб аталган марказий ресторани хусусий кишиларга танлов асосида сотилди ва унга дастлаб 700 минг сўм нарх қўйилди. Бу савдода «Трегуб савдо уйи» икки баравар ҳақ тўлаб ва қўшимча равишда катта дастурни таклиф этиб ғолиб чиқди. Ресторанининг янги эгалари фақат ўз ерлари ва фермаларида етиштирилган маҳсулотлардан таомлар тайёрлайдилар, шаҳарни ободонлаштиришда ва хайрия ишларида қатнашадилар.

ҲАР ТЎҒРИДА

ПАРИЖ. Страсбург шаҳрида расмий тарзда оталикни аниқлаб берадиган Франциядаги ягона лаборатория ишлаб турибди. Табиийки, текинга эмас — етти минг франк эвазига.

«Кожен» лабораторияси тобора машҳур бўлиб бормоқда, бу ерда учта генетик тадқиқот ўтказилади — она, бола ва тахмин қилинган ота генлари текширилади. Бунда текширилган жаноб боланинг ҳақиқий отаси ёки отаси эмаслигига кафолат берилади. (Тегишли ҳужжат билан расмий равишда тасдиқланади ҳам).

«Кожен» мутахассислари олдин камдан-кам бўладиган хусусий буюртмаларни бажарган бўлсалар, эндиликда ҳар ойда ўнлаб буюртма олишмоқда. Иш доираси кенгайиб боряпти, бироқ шуниси қизиқки, Франция қонунларида «аниқ» оталик масаласи тилга олинмайди. Зеро лаборатория олимлари тез орада қатъий ҳуқуқий доирада иш олиб боришларига ишонадилар. Ҳозирча эса мисол учун олганда, оталик тўғрисидаги иш судга тушадиган бўлса тадқиқот натижалари расмий ҳисобланса ҳам судья уни тан олмаслиги мумкин. Ҳуқуқий асослар йўқлиги лабораторияда текшириш ўтказиш учун онанинг, боланинг (агар унинг ёши 13 дан юқори бўлса) шунингдек қонуний отаси ҳисобланган кишининг розилиги зарур қилиб қўйилган. Бу текшириш ўтказишнинг қатъий қоидасидир.

* * *

ПХЕНЬЯН. Ҳозирги вақтда КХДРда СПИД билан бирорта касалланиш ҳолати аниқланган эмас. Бинобарин, бу касаллик келгусида ҳам мамлакатимизда пайдо бўлмайди, деб ишонч билан айтишим мумкин. КХДР Соғлиқни сақлаш вазирлиги давлат санитария инспекцияси бошқармаси раисининг ўринбосари ЧАН БЕН ЧЕР «Бугунги Корея» журнали саҳифаларида худди шундай деб ёзди. 1986 йилдан бошлаб 1991 йилнинг охиригача СПИД касали юққанлиги ёки юқмаганлигини аниқлаш учун хорижга хизмат сафарига борган 50 минг киши текширилди, лекин бирортасига ҳам касаллик юқмаганлиги аниқланди. КХДРда ҳозир СПИД йўқ экан, деди республика Соғлиқни сақлаш вазирлигининг вакили, бу касаллик мамлакатга кириб келадиган барча тирқишларни беркитиб ташлаш имконияти мавжуд.

* * *

ЛУАНДА. Бевақт вафот этган 19 яшар Бенжамин Манула Зауни дафн этиш маросимида юзлаб киши қатнашди. Анголадаги одатга кўра мотам маросимидан сўнг дабдабали хотира зиёфати ўтказилди. Бироқ, эртасига эрталаб «марҳум» ҳеч нарса бўлмагандек уйига кулиб кириб келди ва қариндош-уруғлар ҳамда қўшнилар орасида саросима уйғотди. Шу заҳоти Луандада Бенжаминнинг сирли тирилиши тўғрисида миш-мишлар пайдо бўлди. Йигитни жодугар, алвасти деб аташди. Уни яна ўлдирмоқчи бўлишди, лекин гап нимада эканлигини аниқлашга аҳд қилишди. Ҳақиқат жуда оддий бўлиб чиқди: Бенжаминнинг ота-оналари адашган эканлар.

Бенжамин бир кун олдин дам олиш кунини шаҳарнинг бошқа районида яшайдиган опаси ҳузурида ўтказмоқчи бўлди. Якшанба куни кечқурун бебахт ота-онага пойтахтдаги бозорлардан бирида ўғлининг жасади топилганини хабар қилишди. Ота-она шошилиб бориб ўлик ўғлининг мурдаси эканлигини аниқлашга ҳам уринмадилар. Жасад мурдахонага юборилди, сўнгра қабристонга олиб борилди. Сохта марҳум уйга қайтиб келгандан кейингина ғамга ботган ота-она худди Бенжамин каби кўйлак, шим ва ботинка кийган бошқа йигитни ўғли деб ўйлаганликлари маълум бўлди. Бунинг устига ҳақиқатан ҳам ҳалок бўлган йигит қўшни уйда яшар экан.

Энди Бенжаминнинг ота-онаси марҳумни дафн этиш ва шундан кейинги маросимни ўтказиш учун кетган харажатларни тўлашни талаб қилиб, марҳумнинг оиласига тинчлик бермаяпти: «Бу қандай адолатсизлик: пешона тери билан топган пулимизни сарфлаб бировларнинг ўғлини дафн этдик»!, деб нолишмоқда улар.

(РАТА — ТАСС, 6 май).

ЎРТА ДЕНГИЗ ТАҚДИРИ

БАЙРУТ. 18 май куни Токиода яқин шарқ минтақасидаги экология муаммолари юзасидан кўп томонлама музокаралар даври бошланади. Ўрта денгиз ҳавзасидаги атроф муҳитни муҳофаза қилиш масалалари кун тартибидаги асосий масала бўлади. Сурия билан Ливан Япония пойтахтида бўладиган учрашувда қатнашмасликни режалаштираётганига қарамай, анжуманнинг бошқа қатнашувчилари мулоқотга жиддий тайёргарлик кўрмоқдалар. Байрутда чиқадиган «Ал ҳаёт» газетасининг ёзишича, музокаралар учун асослар мавжуд. Манфаатдор давлатларнинг делегациялари «мовий режа»ни — экспертларнинг 1975 йилги Генуя халқаро учрашувида ва 1976 йилги Барселона учрашувида ишлаб чиқилган Ўрта денгизни экология жиҳатидан ҳимоя қилиш дастурлари музокараларга асос қилиб олинади.

«Дунёдаги энг гўзал кўл»нинг тақдири олимларни жиддий ташвишга солмоқда. 70 йилларнинг бошларидаёқ кўпгина экологлар асосан Гибралтар бўғози ҳисобига таъминланиб турган Ўрта денгизнинг аста-секин қуриб боришини олдиндан айтиб берган эдилар. Бу ерда гап фақат сув ҳавзаси ҳақида эмас, 46 минг километрдан иборат соҳил районлари ҳақида ҳам бормоқда. Ҳозирги пайтда шу районларнинг 25 фоизи деярли ўнглаб бўлмайдиган даражада булғанган. Ўсимликлар ва дарахтларнинг 25 минг тури йўқ бўлиб кетиш хавфи остида қолди. Ўрта денгиз сувига ҳар йили 650 минг тонна ёнилғи, 500 минг тонна хўжалик чиқитлари, 500 тонна заҳарли химикатлар оқиб тушаётганлиги ҳисоблаб чиқилган. Бунинг оқибатида минтақадаги экология вазияти йил сайин ёмонлашиб одамлар ҳаёти хавф остида қолмоқда.

● *Бугун халқаро «Қизил ярим ой» ва «Қизил хоч» жамиятлари куни*

ИНСОНПАРВАРЛИК—МУРУВВАТДА

8 МАЙ бутун дунё мамлакатларида фаолият кўрсатаётган «Қизил ярим ой» ёки «Қизил хоч» жамиятлари куни эканлигидан хабарингиз бўлса керак, албатта. Республикамизнинг бу жамоаси ўз байрамини илк бор мустақил, эркин ташкилот сифатида кутиб олмоқда. Мухбиримиз Ўзбекистон «Қизил ярим ой» жамияти марказий қўмитаси тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш бўлимининг бошлиғи Обиджон Тошмуҳамедов билан жамоанинг шу кунларда олиб бораётган ишлари хусусида суҳбатлашди.

— Обиджон Арслонович, аввало, мустақил ташкилотингизнинг илк қадамлари муборак бўлсин.

— Раҳмат.

— Сизларнинг мақсади инсонни ардоқлаш бўлган жамиятингиз олдида эндиликда катта вазифалар турганлиги тайин. Айниқса, бугунги иқтисодий, ижтимоий, қолаверса маънавий танг аҳвол сиз каби савоб ишлар билан машғул кишиларнинг ташвишларини орттиради. Шу кунларда олиб бораётган ишларингиздан гапириб берсангиз.

— Биз ўз байрамимизни жаҳон «Қизил хоч» ва «Қизил ярим ой» халқаро жамият федерациясига аъзо бўлиб кириш арафасида қаршилаяпмиз. Амалга оширaётган ишларимизга келсак, мақтангандек бўлса ҳам айримларини айтиб ўтай. Жамоамиз қарамоғида 32 мингдан ортиқ қаровчиси йўқ қариялар бор. Уларга 2 мингга яқин тиббий ва шафқат ҳамширалари доимий хизмат қиладилар. Кийимларини ювиб бериш, озиқ-овқат билан таъминлаш, саломатлигини назорат қилиб бориш, қисқаси, кексаларимизнинг барча хизмати ходимларимиз зиммасида.

Ўзингизга маълум, кейинги пайтларда мустақиллигимиз шарофати билан биз ҳам эркин ҳаракат қила бошладик. Дунё мамлакатларининг «Қизил ярим ой», «Қизил хоч» жамиятлари билан алоқамиз мустаҳкамланиб бормоқда. Биз чет мамлакатларга, улар эса бизга эҳтиёж сезилган пайтда ёрдамлашишимиз тобора авж оляпти. Сўнгги ойларнинг ўзида Покистон, Америка, Германия, Япония, Голландия, Туркия каби давлатлардаги касбдошларимиз бизга ўзларининг беминнат ёрдамларини беришди. Масалан, Германиянинг «Қизил хоч» жамияти 4 миллион марка турадиган сув тозалаш ускунасини ҳадя этди. Уни Қорақалпоғистон мухтор жумҳуриятининг Тахтакўпир райони ҳудудида ўрнатмоқчимиз. Чунки бу районда экологик аҳвол ниҳоятда оғир. Орол бўйи районларида истиқомат қилаётган 30 нафар болани Австрияга тиббий санаторияга бориб келишлари учун жамоамиз бош-қош бўлди...

Умуман, Оролбўйи атрофидаги аҳволнинг оғирлиги боис хорижий давлатлар бизга жуда кўп тиббий, моддий ёрдам кўрсатишмоқда. Бундан миннатдормиз. Ўз ўрнида биз ҳам уларга қўлимиздан келган ёрдамимизни аяётганимиз йўқ. Масалан, Руминия, Туркия, Эрон давлатларига ўз кўмагимизни бердик. Жумҳуриятимизда содир бўлган табиий офатлардан хабарингиз бор. Яқинда Қорақалпоғистон, Хоразм аҳолисига дастлабки дори-дармонлар, эҳтиёж моллари билан кўмаклашдик. Айтаверсам, бундай ишларимиз жуда кўп. Бизнинг хизматимиз, таъбир жоиз бўлса, бор моҳияти билан савобдан иборат.

— Сизларнинг маблағ таъминотларингиз қандай?

— Биз лотерея ўйинлари, аукционлар, ким ошди савдолари ташкил қиламиз, муассасалар ёрдам беради. Илгари аъзолик бадалимиз 30 тийин эди, ҳозир эса 3 сўм.

Бир нарсани алоҳида таъкидламоқчи эдим. Иқтисодиёт оғирлашиб қолган ҳозирги даврда шафқат ҳамшираларини молиявий таъминлаш жамиятимиз учун жиддий муаммо бўлиб қолди. Иш ҳақларини вақтида оширмаётганимиз учун улар бошқа ишларга ўтиб кетмоқдалар. Бу муаммони ҳал қилишда республикамиз раҳбарияти бирмунча аниқ тадбирлар кўраяпти, албатта. Умид қиламизки, бу тадбирлар яқин келажакда амалга ошади.

— Обиджон Арслонович, жамиятингиз халқаро федерацияга аъзо бўлиш тадбирларини кўраяптими?

— Албатта-да. Бу борада кейинги ойларда Тошкентда икки Халқаро конференция ва бошқа халқаро учрашувлар ўтказдик. Барча ҳужжатларни тайёр қилиб қўйганмиз. 30 май куни жамиятимизнинг фавқулодда съездини чақирганмиз. Анжуманга жаҳоннинг кўплаб жамоат арбоблари келиши кутилмоқда. Насиб бўлса, тенглар ичида тенг деганларидек, биз жаҳон «Қизил хоч» ва «Қизил ярим ой» жамиятлари федерациясининг аъзоси бўламиз.

— Агар мумкин бўлса, фурсатдан фойдаланиб республика «Қизил ярим ой» жамияти қошида очилган тиббий ҳамширалар тайёрлаш курси ҳақида мухтасар тўхталсангиз.

— Жоним билан. Бу ўқув муассаса икки йил муқаддам республика тиббиёт вазирлигининг буйруғи ва жамиятимизнинг раёсат мажлиси қарори асосида ташкил этилган. Бемалол айтиш мумкинки, билим даргоҳи ўзига билдирилган ишончни тўла-тўкис оқлаяпти. Курсимизда ўқиш учун талабгорлар ортиб бормоқда. Биз тайёрлаётган ҳамшираларнинг гувоҳномаси тиббиёт ҳамширалари билан тенг ишлаш ҳуқуқини беради.

— Яна бир бор сизларнинг хайрли ишларингизга муваффақиятлар тилайман. Эл хизмати сизларни ҳеч қачон ҳоритмасин.

Суҳбатдош
Тоҳир ДОЛИ ўғли.

ОРТИҚЧА СУВ ОРОЛГА

Сурхондарё сув иншоотларида, айниқса жанубий сурхон сув омборида кўп миқдорда об-ҳаёт тўпланди. Сурункали кучли ёмғир ва дўл ёғиши натижасида воҳадаги катта-ю кичик иншоотларда, сойларда сув тўлиб-тошиб оқаётир. Дарё қирғоқларига яқин экин майдонларига сел келиб деҳқонларга, сув хўжалиги ходимларига анчагина ташвиш туғдирди.

Бу йил тупроқдаги намлик етарли бўлгани учун экинларга бултургига нисбатан анча кам сув сарфланиши кузатилмоқда. Агар ўтган йилнинг шу давригача экинларни суғориш эҳтиёжи учун ҳар куни 300 куб метр сув олинган бўлса, бу йил 140—150 куб метр сув сарфланаётир.

Ҳавзалардаги ортиқча сув Амударёга, у орқали эса Орол денгизига қуйилади.

ХОНОБОДНИНГ ЁШЛИГИ

Андижон сув омбори ёнида барпо этилган Хонобод (илгариги Советобод) шаҳри йигирма ёшга тўлди. Адирлар ён бағрида жойлашган бу шаҳар вилоятдагина эмас, балки Фарғона водийсидаги энг гўзал, баҳаво, тоза, гулларга бой маскан ҳисобланади. Ҳозир бу шаҳарда ўнлаб завод ва фабрикалар, қурилиш ва транспорт корхоналари, ширкатлар ва бошқа тармоқлар ишлаб турибди. Инсон қўли билан яратилган сунъий денгиздан эса Фарғона водийси вилоятлари билан бирга қўшни Қирғизистоннинг қатор районлари ҳам баҳраманд бўлишмоқда.

Шаҳар ташкил этилганлигининг 20 йиллиги тантаналарида қатнашиш учун сув омборини, шаҳардаги корхоналарни барпо этишга ҳисса қўшган қурувчилар, Фарғона вилояти, қўшни Қирғизистон республикаси Ўш ва Жалолобод вилоятларидан вакиллар келишди. Юбилей шарафига савдо ярмаркалари ташкил этилди, етук санъаткорлар ва бадиий ҳаваскорлик жамоалари катта концерт қўйиб беришди.

• *Афғон дея чекилган афғон*

ГУНОҲИМИЗ НИМА?

ҲАЛИ Улуғ Ватан урушининг асоратлари умрларда, юракларда бор эди. Азиз жигаргўшалари, яқинларидан ажралган муштипар оналарнинг кўз ёшлари ҳали қуримаган эди... Чархи фалак яна бир айландию хонадонларга тағин мусибат оралади: кимдир яккаю ягона ўғлидан, кимдир севикли ёридан ва яна кимдир оға-инисидан жудо бўла бошлади. Ҳали тили чиқиб улгурмаган гўдаклар пешонасига ўз отасининг дийдоридан умрбод бенасиб қолиш қисмати ёзилди. Улуғ Ватан урушининг қайғулари ёнига «Афғон»нинг афғони қўшилди...

Бу дунёда балки, бир
онанинг сиз,
Тилаб олган ёлғиз ўғли
эдингиз,
Қайтмас бўлиб қаро ерга
кетдингиз,
Мулки афғон бўлиб кетган
ўғлонлар...

каби аламли мисраларни ёза бошлашди шоирлар. Кўҳна Афғон тупроғига қони тўкилган, қурбон бўлган йигитларнинг хотираси уйғотган дарду армонлар қўшиқ бўлиб куйлана бошлади. Адабиётга, санъатга «афғон» мавзуси кириб келди...

Бизлар, ҳаётнинг аччиқ-чучугини тотишга, оқу қорани танишга улгуриб-улгурмаган навқирон йигитлар осойишта, шодумон кунларимизни қирғинбарот, қонли паллаларга алмаштирдик. Чегарадан ўтиш — бизлар учун неча йиллардан бери барқарор тутилган, тасаввуримизда, идрокимизда ялинган чегаралардан ҳам ўтиш бўлди. «Афғон» кўзларимизни очди, шафқатсиз, аччиқ сабоқлар берди. Инсон умрининг муваққат эканлигини, одам боласи нималарга қодирлигини ўз кўзимиз билан кўрдик, ҳаётнинг нақадар мураккаблигини англаб етдик. Ватандан йироқдалик, ўлим таҳликаси, қуролдошларни йўқотишнинг оғир аламлари... Барибир биз ўз бурчимизни ўтаётганимиз, ҳақиқат, адолат учун курашаётганимиз ҳақида ўйлардик, бунга астойдил ишонардик. Қирғинлардан омон-эсон чиқиб, «коммунизм» сари бораётган ватандошларимиз қаторига «афғонлар» сифатида қўшилар эканмиз, ўзимизни маълум маънода бахтиёр ҳис қилганлигимиз ҳам рост.

Бировлар бизга ҳавас билан боқарди, бировлар эса ҳайиқишарди, ҳатто қўрқишарди. Жароҳатлар асорати ҳали-ҳануз азоб беради, ўтган даҳшатли кунлар, кескин дақиқалар қайта-қайта тушларимизга кириб қайтадан қийноқларга маҳкум этади. Бироқ бу азоб-уқубатлар бошқа бир нарсанинг аччиқ ҳақиқати, аламли ифодаси туфайли юрагимизда пайдо бўлган армонли оғриқлар олдида ҳеч нима бўлмай қолди. Негаки, биз босқинчилик томонида туриб, зўравонликнинг иродаси ғолиб чиқиши учун курашган эканмиз. Маккор сиёсатдонларнинг алдовларига учиб қон тўккан эканмиз — бу ҳақиқат ошкоралик туфайли юзага чиқди. Бизларни «босқинчи, жаллод» деб атайдиган, юзимизга қора чаплашни истаётган одамлар ҳам пайдо бўлишди. Ҳолбуки, «ўз бурчимни адо этаяпман, адолат учун курашаяпман», деб ўйлаган, бирлари майиб-мажруҳ, бошқалари қурбон бўлган йигитлар гуноҳкор ёки бегуноҳ эканлиги ёлғиз парвардигорга аён. Ахир, улар кўра-била туриб даҳшатга, ўлимга юзма-юз боришди-ку! «Афғон»га бормаслик учун минг хил ҳийлаю найранглар ишлатган, кимларгадир пора тутқазганлардан кўра ўша йигитлар маънавий, ахлоқий жиҳатдан устун эмасми?!

Ҳозирги пайтда «афғон» жангчиларига берилган имтиёзларни бекор қилиш керак, деган даъватлар қулоққа чалиниб қолаяпти. Лекин бу ўта нозик ва мураккаб масала. Аввало имтиёз нима эканлиги ҳақида ўйлаб кўрайлик. Эл-юрт бахт-саодати, фаровонлиги йўлида қон тўккан, тер тўккан кишиларга — алоҳида мавқели табақаларга давлат томонидан яратилган қулай шарт-шароитлар мажмуини шартли равишда имтиёз деб аташ мумкин. Бироқ «афғон» уруши худди шу сўзнинг тушунча доирасини кенгайтирди, ўзгартирди. «Афғон» уруши қатнашчиларига, жангларда ҳалок бўлганларнинг яқинларига давлат томонидан берилган имтиёз бир пайтлар ёлғон сиёсат юргизган ҳукуматнинг маккорлиги туфайли озорланган жабрдийдалар, уларнинг жигаргўшалари олдидаги қарзнинг узилиши, алам-уқубатлар учун товон тўланиши демакдир. Зеро ноҳақ судланган кишига ҳам тегишли ҳақлари ундириб берилгандек, устамонлик, алдоқчилик туфайли оила аъзоларидан, оёғи ёки қўлидан жудо бўлган собиқ аскарлар озми-кўпми дармон берадиган имтиёзлардан фойдаланиши адолатли ишдир.

«Афғон» урушидан соғ-омон қайтиш бахтига муяссар бўлган биз каби йигитлар имтиёзлардан ўз ихтиёри блан фойдаланмаслиги мумкин. Шундайлар ҳам бор. Лекин минглаб ногиронларни, пуштипаноҳидан, мададкоридан, зурриёдидан айрилганларни давлат кўмагидан маҳрум қилиш адолатдан бўлмайди. Айниқса, ҳозиргидай кескин, мураккаб даврда... Қарши фикр билдирадиганлар ҳам бордир, албатта. Лекин улар ҳам яхшилаб ўйлаб кўриб, гумроҳлик даврларида иккиюзлама сиёсат жафоларини чеккан қалбларга яна озор беришни раво кўришмас, деган умиддамиз.

Абдусодиқ НАМОЗОВ,
Рустам ЧОРИЕВ,
«афғон» уруши қатнашчилари.

ШАҲИДЛАР ХОТИРАСИ АСЛО ЎЧМАГАЙ

Пойтахтнинг Акмал Икромов районидаги «Янгиобод» маҳалласида афғон урушида ҳалок бўлганлар хотирасига ўрнатилган ёдгорлик.

Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ олган сурат.

ФАХРИЙЛАР ШАРАФИГА

Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли жамоа хўжалигининг муҳташам маданият саройи Ғалаба байрами арафасида меҳмонлар билан гавжум бўлди. Вилоятнинг барча шаҳар ва районларидаги Ватан уруши фахрийлари кенгашларининг вакиллари хўжалик жамоаси таклифига биноан бу ерга ташриф буюрдилар. Улар бир пиёла чой устида қизғин суҳбат қуришиб, жанговар йиллар хотиралари билан яна бир бор ўртоқлашишди.

Тошкент вилояти ҳокими С. Сайдалиев бу ерга йиғилганларни Ғалаба куни билан самимий табриклади. Республикамизнинг таниқли санъаткорлари, ҳаваскорлик гуруҳлари фахрийлар шарафига куй ва қўшиқлар ижро этишди.

Т. ИСКАНДАРОВ.

«РЕЛКОМ» ОРҚАЛИ ЖАҲОНГА

«НАМАНГАН» товар ва хом ашё универсал биржаси компьютерлари «Релком» минтақалараро компьютерлар тармоғига уланди. Энди мазкур тармоқ орқали Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларидан ташқари бир қатор ривожланган мамлакатларнинг иқтисодиёт янгиликларидан, маҳсулотларнинг халқаро бозордаги нархидан лаҳзалар ичида хабардор бўлиш имконияти яралди.

Биржа мутахассислари ҳозирда «Релком» компьютерларидан олинаётган ахборотларни ўрганиб, шулар асосида шартномалар тузишмоқда.

Р. ИРИСОВ.

• *Шифокор ташвиши*

БОЛАЛАРИМИЗ — БАҲОРИМИЗ

Баҳор кунларида об-ҳавонинг кунда ўзгариб туриши шоиру деҳқонга, шифокору боғбонга турлича таъсир этади. Ижодкор завқланса, деҳқон асабийлашади. Шифокор эса қайғура бошлайди. «Турли шамоллашлар кўпаймасмикин? Шу кунларда оналаримизнинг болаларига тиббий ғамхўрлиги қай даражада?» ва ҳоказо.

Яқинда мен хизмат қилаётган шифохонага бир дўстим келиб ажабланди: «Наҳотки шунча кўп беморларинг бор?».

Ҳа, бетоблар кўп. Кўчакўйдаги одамларга қараб ҳамма соғ-саломат юрибди, деб ўйламанг. Мен касбим йўналишидан келиб чиқиб айтадиган бўлсам, баҳорги кунларда хасталар сони кескин ошади. Айниқса, мурғак болаларни айтмайсизми.

Масалан гўдакларимиз биргина кўкйўтал кўринишидаги шамоллаш дардига тез чалинадилар. Шифокорларимизнинг баҳорги ташвишларидан бири мана шу кўкйўталдир. Оила соҳибаси тиббий малакасизлиги, бепарволиги оқибатида фарзандига кўпам эътибор беравермайди. Кўкйўтал эса болаларни «хушлайдиган» юқумли касаллик.

Касаллик айниқса бошланиш даврида юқумли бўлади. Бемор қарийб бир ойгача кўкйўтал таёқчасини чиқариб бораверади. Бу юқумли микроб ҳаво-томчи йўли орқали ўтади. Дарднинг яширин даври 5 кундан 3 ойгача давом этиши мумкин. Дастлаб беморнинг аҳволи ўзгармайди. Касалликнинг бошланишида қуруқ йўтал пайдо бўлиб, у кейинги кунларда зўрая бошлайди.

Йўтал хуруж қилган маҳалда бемор боланинг ташқи кўриниши жуда характерли бўлади: юзи қизариб, бўйин томирлари бўртиб чиқади. Тили осилиб қолади. Бу дардга чалинган беморлар мунтазам сайр қилиб юришлари даркор. Чунки тоза ҳаво бемор учун жуда зарур. Уйнинг ҳавоси тез-тез алмаштириб турилиши керак. Овқатланишда меъёрга жиддий эътибор бериш даркор. Таомлар витаминларга бой бўлса, боланинг қуввати ошади.

Кўкйўталнинг олдини олиш борасида шифокорлар эмлаш усулидан кенг фойдаланишади. Яъни дефтирея қоқшолга қарши вакцина орқали соғлом болалар 3 ойлигидан бошлаб эмланадилар.

Баъзан эътиборсизлигимиз оқибатида кўнгилсиз ҳолатлар келиб чиқса, ташвишимиз, аламимиз ортади. Бунинг учун эса ўзимиз барча касалликларга қарши эътиборли бўлишимиз лозим.

Мен бугунги гапларни шифокор бўлганим учун ташвишланиб айтаяпман. Илиги тўқ Алпомишу Барчиной монанд авлод ота-онанинг, қолаверса жамиятнинг толеидир. Бас, шундай экан, шифокор билан фуқаро тиббий алоқада бўлиб туриши керак. Ота-она врач маслаҳатини олиш учун ҳар қандай вазиятда вақт топиши шарт. Бу уларнинг фарзандлари саломатлигини таъминлайди.

Тоҳир ИБРОҲИМОВ,
Тошкент шаҳар 3-юқумли касалликлар шифохонасининг бош врачи.

УЛАРДА БОЙЛАР ЙИҒЛАСА, БИЗДА КАМБАҒАЛЛАР КУЛСИН

(ҲАЗИЛ)

Маълумки, совет санъати оламида тақлидчилик ривожланиб, мислсиз ютуқларга эришди. Айниқса чет эл киносига, мусиқасига бўлган «ижодий» ёндошишлар ўз «самарасини» бермоқда. Мен шуни таклиф қилмоқчи эдимки, Мексиканинг машҳур «Бойлар ҳам йиғлайди» номли кўп серияли фильмига ўхшатиб «Камбағаллар ҳам кулади» деган кино олинса (худди «Темир хотин»дан кейин «Темир эркак» олинганидай). Қаҳрамонларнинг ҳаётдаги прототипларини эса хоҳлаган қишлоғимиздан топиш мумкин.

Ана шунда биз улардан ғоявий устунлигимизни яна бир карра намойиш этамиз.

Ж. ИБРОҲИМ.

ТУЛПОРЛАР

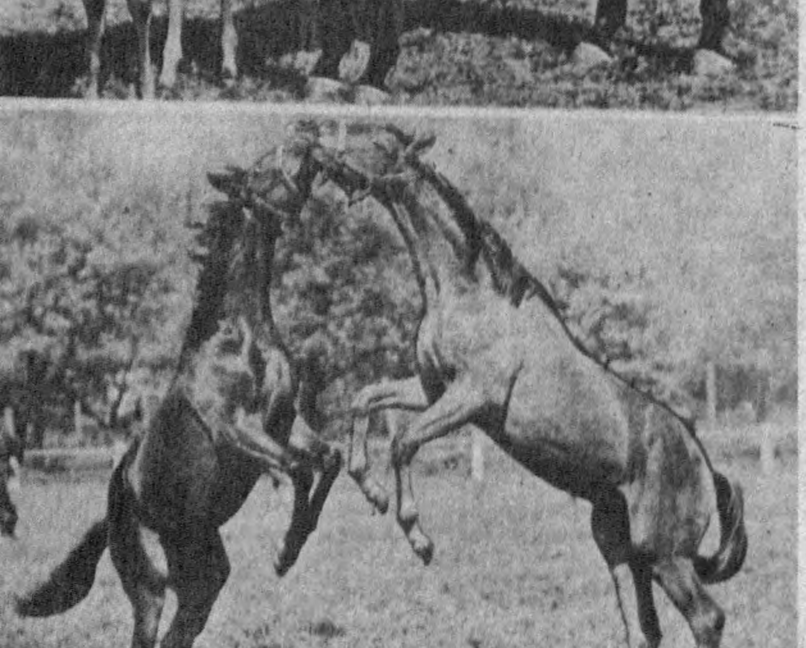

Отлар... учқур, мағрур, виқорли отлар. Куч-қудрат ва гўзалликнинг тимсоли. Бу оламни яратувчининг ўзгача меҳридан бунёд бўлишган улар.

Кўзларидан меҳр ёғилиб турган бу ақлли жонзотлар одамларга садоқатли дўст бўла оладилар. Эркинлик — улар учун ҳаёт мазмуни. Неча асрлардан буён рассомлар ва баъзи файласуфлар «Бу дунёда қайси жонзот гўзал, мукаммал қилиб яратилган?» деган савол устида баҳслашиб келадилар. Уларнинг ярми инсонни, тенг ярми эса отларни мукаммал деб, ҳисоблашади. Ёруғ олам ичидаги жамики тирик неъматлараро отлар ва одамлар гўзалликка даъвогарлик қилишади.

Инсоният тарихи ва тараққиётида отларнинг ўрни беқиёсдир. Фақат шиддатли XX-асргина одамзотни отлардан йироқлатиб қўйди. Лекин уларга бўлган муҳаббат сира сўнгани йўқ. Буюк бобомиз Амир Темурни, унинг довюрак лашкарларини Осиё чўлларидан, Кавказ тоғларидан, Оврупо ўрмонларидан олиб ўтган ҳам шу отлар эди. Туркийларнинг суюкли, мард ўғлони Заҳириддин Муҳаммад Бобурни Афғонистону Ҳиндистон бўйлаб омон сақлаган ҳам...

Ўрта асрларда аждодларимиз томонидан ишланган миниатюраларда кўҳна Моварауннаҳр ўғлонлари нақадар уста чавандоз бўлганликлари акс эттирилади. Орадан тарихнинг қанчалар суронли, даҳшатли даврлари ўтиб кетди. Мустамлакачилар зулмидан озод бўлган, мустақиллик байроғини баланд кўтараётган ўзбек халқининг ўғлонлари ота-боболарнинг жасоратларидан илҳом олурлар. Довюрак аждодларнинг авлодлари томирида кўпираётган табаррук қонда отларга бўлган муҳаббат, эркинликка бўлган ташналик борлиги шубҳасиз.

Учқур, мағрур, қўрқув билмас отларга қаранг. Кўзларингиз қувонсин, юрагингиз энтиксин. Адирларни соғиниб, кенгликларга шошилинг. Тоғлар, баландликлар, чўққилар чорласин Сизни...

Иброҳим **ЖИЯНОВ.**

А. ЗУФАРОВ олган фоторепродукциялар.

СПОРТ

ЖУРНАЛИСТЛАРНИНГ БИЛЬЯРД МУСОБАҚАСИ

Пойтахтнинг Муқимий номли маданият ва истироҳат боғида Ўзбекистон журналистларининг бильярд бўйича мусобақаси бўлиб ўтди. «Спорт» рўзномаси таҳририяти ташаббуси билан ўтказилган бу беллашувда журналистлар — республика рўзномалари, Ўзбекистон Давлат телерадио компанияси ходимлари иштирок этишди.

Аввал саралаш мусобақалари бўлди. Сўнгра гуруҳларнинг ғолиблари учрашдилар. Ниҳоят, бильярд ўйини усталарининг номлари эълон қилинди. Ўзбекистон радиоси вакили Абдуҳаким Даминов чемпион бўлди. Иккинчи ўринни таниқли телешарҳловчи Рихситилла Умаров олди. Учинчи ўринга икки киши лозим кўрилди. Улар — «Туркистон» рўзномасидан Алимурод Мамадаминов ҳамда «Спорт» рўзномасидан Дмитрий Михайлов. Ғолибларга совринлар ва эсдалик совғалари топширилди. «Янгилик» ширкати тадбирга ҳомийлик қилди.

Хондамир **МИРҲОДИЕВ.**

БАРС

БАРС

САВДО УЙИ
ЁПИҚ АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ
(НИЗОМ ЖАМҒАРМАСИ 10.000.000 СЎМ)
ХУСУСИЙ ШАХСЛАР УЧУН
ИМТИЁЗЛИ АКЦИЯЛАРГА
ОБУНА БЎЛИШНИ БОШЛАДИ.
ҲОЗИРЧА ЎЗ БАҲОСИ БЎЙИЧА ПАСТ ҚИЙМАТИ —
5.000 СЎМ.
ТАЪСИСЧИЛАР КЕНГАШИ ЙИЛЛИК МИҚДОРДАН
КАМИДА 30 ФОИЗ ДИВИДЕНД БЕРИШНИ
КАФОЛАТЛАЙДИ.
"БАРС" акциялари – бу Сизнинг пулларингизни пулнинг
ҳаддан ташқари қадрсизланиш шароитида ҳам ишончли
сақлайди.
ОБУНА 10 МАЙДАН 25 МАЙГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.
Акцияларга обуна бўлиш муддати тугагандан сўнг фақат
бозор нархларидагина сотилади.
Обуна бўлишга шошилинг!
Боғланиш телефони: Тошкентда 55-90-15.

ЭЪЛОН

«Ока» маркали 20 та янги касса аппарати, ҳар бири 18000 сўмдан пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Телефон: 33-01-14. Самарқанд шаҳри.

Табиатда қувват-ахборот алмашувини ўрганиш Ўзбекистон жумҳурияти уюшмаси тугатилди.

Барча даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 1 ой мобайнида қабул қилинади.

Ўзбекистон Давлат телерадио компанияси жамоаси Самарқанд вилояти бўйича мухбир Э. Тошпўлатовга отаси

Тошпўлат АЛИҚУЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзжамхўжқурилиш» бирлашмаси жамоаси бирлашманинг собиқ раиси

Эргаш Ашурович АШУРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ҳамдардлик билдиради.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй

Таҳририятга ҳажми 9 бетдан ортиқ мақолалар қабул қилинмайди. Топширилган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

Алоқа учун телефон: 33-07-48, Индекс: 64608, Буюртма Г—143.

ХАЛҚ СЎЗИ

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. Тошкент шаҳри. 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй. 100000 нусхада чоп этилади. Босишга топшириш 21.00. Босишга топширилди 23.20. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12